ARAD és KÖZLÖNY

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF 1897—1932. | 1885 | 1935 | Péntek, 1935. május 24. 115. szám.

A halál joga

Irta: **Dr. Nagy Sándor**

Megdöbbentő azoknak az öngyilkosságoknak száma, melyeket manapság fiatal emberek elkövetnek. A statisztika szerint eddig a középkoruak és az öregek vezettek ezen a téren, de lassanként az ifjak öngyilkosságának számaránya konkurrálni fog amazokéval. Naponként olvassuk a lapokban, hogy egészen fiatal emberek eldobják maguktól az életet. Vajjon mi a magyarázata ennek az öngyilkosjárványnak, mely az ifjuságot, a jövő zálogát és reménységét igy pusztitja? Azt még meg lehet érteni, hogy azok, akik az életet már megismerték, további szenvedések, gondok, gyötrelmek elől a halálba menekülnek, de mit tudnak mindezekről a fiatalok, — bár Lessing nagyon megdicsérte egyik gyermekének okosságát, aki születése után egy perc mulva meghalt, mert elég volt neki csak meglátni ezt a cudar világot és már meg is utálta, itt hagyta.

Ámde, ha a zseniális Lessing-csecsemő el nem hamarkodja a dolgot és ifjuvá serdül, a következőket láthatta volna: kimondhatatlanul sok szépség van az életben. A természetnek minden tüneménye, akár ragyog a nap, akár tombol a vihar, felséges és felemelő. Rügyeznek a fák, pompáznak a virágok, isteni illatok terjengenek a levegőben, a lombok között madarak csicseregnek, minden él és ujjong a fejlődés tobzódásában és a nagy természettel az élvezetek nyujtásában versenyre kél az emberi kultura, mely a müvészet és a tisztes szórakozások ezerféle nemével árasztja el elmédet és kedélyedet, rendelkezésedre áll a boldogitó nemi szerelem és a tiszta örömmel járó szeretet és ugyan ki tudná felsorolni mindazon gyönyürüségeket, melyeket természet és emberi alkotások felkinálnak? Nem kell sem epikureistának, sem hedonistának lenni, hogy mindezekből részt kérjünk magunknak.

Azonban elragadtatásunkban reánk förmed a pesszimista világnézet: ember, még örömökkel és boldogsággal hivalkodol? Hát hányan élvezitek azt a sok jót? Hiszen száz és száz milliók nyomorognak és a fénylő napsugár alatt a szenvedők és éhezők beláthatatlan tömegei tengetik hitvány életüket. És elfelejtkezel-é a három rémről, mely szüntelenül leskelődik reád: a betegség, az öregség és a halál és ezenkivül a testi fájdalom, a lelki bánat, a kielégitetlen sorvasztó vágy, a töprengés, a tévedés és a kétely? Ugyan mit hozott neked a civilizáció? Boldogabb lettél általa? Nincs okod még a reménységre se, kétségbe kell esned jövendőd és sorsod felett.

Ugyan ki vitathatná el, hogy a pesszimizmusnak sokban igaza van, de mi köze van hozzá az ifjuságnak, mely előtt még nyitva áll az egész világ összes örömeivel és lehetőségeivel? Nagy szomorusággal hallom sokszor a fiatalság panaszait: „ugyan mit kezdjünk irigyelt ifjuságunkkal? Hiába tanultunk, hiába igyekszünk, nem tudunk megélni, nem tudunk elhelyezkedni, meguntuk ezt a hasztalan küzködést, meguntuk életünket.“ Konstatálható mégis, hogy fiatal ember gazdasági okokból ritkán követ el öngyilkosságot és rendszerint a boldogtalan szerelem az ok, mert az ifjui fékezhetetlen szerelmi szenvedély adja a végzetes tanácsot, hogy el kell pusztitani az életet, mely elvesztette a szerelmes előtt célját, ha elvesztette vonzalma tárgyát.

Minden erőnkből küzdenünk kell azért, hogy az ifjak között duló öngyilkossági epidémia megszünjék. De van-é hát az embernek joga az öngyilkossághoz? Létezik-é természeti jog a halálra? A jogbölcsészek ebben a tárgyban nincsenek egy véleményen. Némelyek igy érvelnek: az embernek semmi része sincs abban, hogy született, a vallás szerint pláne az élet Isten ajándéka, nincs tehát az embernek rendelkezési joga élete felett és testét el nem pusztithatja. Mások szerint a szabadság elve éppen az ellenkezőt diktálja, sőt a halálra való jog a legabszolutabb, a legfüggetlenebb, mert azt semmiféle zsarnokság nem veheti el. Ez a jog az emberi öntudattal is jár, az állat öngyilkosságra nem képes.

A büntető-törvények nem büntetik a megmaradt öngyilkos-jelöltet, bár a magyar büntető-törvény miniszteri indokolása megjegyzi, hogy „nem hajlandó az embernek élete fölötti jogát azon értelemben elismerni, hogy azt megsemmisithesse.“ De vannak az öngyilkossággal összefüggő büncselekmények és pedig az uj büntető-törvényben három: 1., ha valaki embert öl ennek határozott és komoly kérésére; 2., ha a tettes valakit rábir az öngyilkos-

Váratlanul Párisba érkezett a berlini francia nagykövet

A francia miniszterelnök pénzügyi diktaturára készül — Ausztria első kormányzója Starhemberg herceg? — Bizonytalan a helyzet a magyar—jugoszláv kérdés ügyében

Genfből jelentik: A mai népszövetségi tanácsülést délelőtt 11 órakor nyitotta meg *Litvinov* orosz külügyminiszter. Először a gyermekvédelmi bizottság és más bizottságok jelentését hallgatták meg, majd pedig rátértek a svájci állampolgárok háborus káraiak megtéritése ügyére. Itt felszólalt *Motta* svájci delegátus is. Hangsulyozta, hogy a kiküldött bizottság jelentése milyen elkeseredést keltett egész Svájcban, miután tévesen itélte meg azt, hogy ez a kérdés nem a Népszövetség elé való. Felszólalt *Ossusky* cseh szlovák delegátus is, aki kijelentette, hogy

a huszadik században a nemzetek egymásközötti viszonya állandóan anarchikus.

Ezután még többen szólaltak fel, köztük *Laval* francia külügyminiszter is, aki szintén a kiküldött bizottság javaslatának elfogadását ajánlotta, mire a tanács a svájci károk megtéritésére vonatkozó kérelmet levette a napirendről.

A magyar-jugoszláv panasz ügyében bizonytalan a helyzet, mert ismét különböző nehézségek merültek fel. *Eden* lord elfoglaltsága ellenére alaposan tanulmányozza a panasz ügyét, amelynek ő az előadója és

mindent elkövet, hogy a magyar jugoszláv panasz békés uton elintéződjön.

Ennek ellenére *nem remélhető, hogy a holnapi tanácsülés napirendjére kerül az ügy,* bár a nagyhatalmak jóakarattal kezelik a kérdést és főleg a dunai egyezmények letárgyalása érdekében szeretnék békés uton felszámolni a panasz ügyét.

Az olasz-abesszin konfliktus ügyében a helyzet nem javul, mert Olaszország mereven kitart eredeti álláspontja mellett.

Laval ma este vacsorát adott *Titulescu, Benes* és *Tevfik Rüsdy* török külügyminiszter tiszteletére. Vacsora közben az aktuális európai kérdéseket tárgyalták le, valamint Hitler legutóbbi beszédét és az olasz-abesszin viszály ügyét.

A Népszövetség holnap délelőttre hirdetett közgyülése a délutáni órákra halasztódott el.

Párisból jelentik: Itt megerősitést nyernek azok a hirek, hogy a Flandin-kormány a pénzügyi bajok orvoslása céljából rendkivüli felhatalmazást fog kérni és a javaslatait sürgősen végre akarja hajtani. A kormányelnök tervelvel szemben azonban ellentétes álláspontok alakultak ki a francia politika köreiben, ahol azt tartják, hogy *Flandin miniszterelnök pénzügyi diktaturára törekszik.* Egyes hirek szerint magában a kormányban is mutatkoznak *kisebb ellentétek a kormányelnök tervei tekintetében.*

A párisi délutáni lapok jelentése szerint Genfből az a hir érkezett, hogy a kisantant és a Balkán-szövetség tagállamainak külügyminiszterei kétnapos tanácskozásra ülnek össze Laval francia külügyminiszterrel Evienceban. Ez az értekezlet a velencei megbeszélések párját alkotná.

Ma reggel megérkezett Párisba Francois Poncet, berlini francia nagykövet, akinek váratlan hazajöveteléhez különféle kombinációkat füznek a politika köreiben. A Paris Midi jelentése szerint, a nagykövetet szerdán kihallgatáson fogadta a német birodalom vezére és többféle javaslatot adott át neki. Ezeket most Francois Poncet a kormánya elé terjeszti. A javaslatok legfontosabbjai egy légi szerződés tervezetét, továbbá egy paktum gondolatát tartalmazzák, továbbá egy általános európai konferencia lehetőségét vetik fel. Félhivatalos helyen azonban a Paris Midi eme állitását erősen cáfolják.

Lapunk mai száma 12 oldal — Ára 3 lei

ságra; 3., az amerikai párbaj esetében büntetendő az életben maradott. Az első esetben a büntetési tétel enyhül, ha a tettes szánalomból, gyógyithatatlan betegségben physikai kinok között fetrengő embert öl meg, akinek halála ugyis elkerülhetetlen volt. Ez novum, a magyar büntető-törvénykönyvben erről nincsen szó.

Ha az öngyilkosság erkölcsi problémáját legalább megközelitően megoldani akarjuk: annak okait kell elsősorban megkeresnünk, mert nincs ezen a világon okozat, amelynek oka ne volna, még csak véletlenség sincs, mivel az a jelenség is céllal történik és természeti törvény következménye, csak nem ismeri fel a véges emberi elme. A könnyelmü öngyilkosságoknak két hatalmas indoka szinte magától jelentkezik: az egyik az, hogy a mai ifjuság előtt az élet értéke mélyen degradálódott, — a másik, hogy szem elől téveszti, hogy az életnek komoly célja, neki magának pedig rendeltetése van ezen a földön. Tömeg-atavizmusnak nevezhetném azt, hogy sok fiatal ember átörökölt egy elmult gondolatsort az élet olcsóságáról és közben elfelejti, hogy a béke korszakának más uralkodó jegye nem lehet, mint a becsületes munka és szorgalmas igyekezet. Az élet céljáról pedig száz és száz okos ember töprengett a legkülönbözőbb felfogással, de egy bizonyos: valamiért vagyunk, valamiért élünk. Az ifjuságnak meg kell értenie rendeltetését, mely lehet a legkülönbözőbb, legváltozatosabb, kinek-kinek gondolkozása, hajlama, természeti képességei, módjai szerint, — csak azzal a feltétellel, hogy ne nélkülözze az erkölcsöt.

Az ifjuság lelkületének átalakitásában nagy szerepet kell vállalnia a családi nevelésnek, mely nem merülhet ki abban a banalitásban, hogy a gyermek iskolai tanulmányait vagy köznapi magaviseletét ellenőrzi, hanem vigyáznia kell, hogy a gyermek lelkébe ne hatoljanak be a léhaságnak, ledérségnek, cinikus nemtörődömségnek, vagy kétségbeesésnek eszméi. Ti pedig immár felnőtt ifiu barátaim, ide hallgassatok: az élet nem tréfa, mindnyájunknak erősen dolgoznunk kell, ha megélni akarunk. Vessétek el azt a gondolatot, hogy milyen könnyen lehet egy revolver-golyó által „minden bajtól megszabadulni" — ez a gyáváK jelszava. Erkölcsi erő, — lelkiismeretes munka, — emelkedett, komoly gondolkozás, — felebaráti szeretet, — elfogulatlan igazságérzet, — nemes érzés, mely a jót megbecsüli, a gyülöletet megveti, — sokszor türés és szenvedés, de mindig férfias és törhetetlen megállás minden helyen, ahová sorsotok állitott — ez legyen igaz és tartalmas életetek betöltésének törvénye.

Anglia teljes erejével hozzákezd a légi fegyverkezéshez

— Nem türheti, hogy Németország ezen a téren fölénybe kerüljön —

Londonból jelentik: Az angol alsóház mai ülésén a légügyi miniszter a legteljesebb mértékben elitélte a német felfogást, amely Angliával egyenlő légi haderő alapján óhajtja szolgálni a békét. Amennyiben Németország továbbra is ragaszkodik ehhez a felfogásához, ugy *Angliának gőzerővel kell hozzákezdenie légi erejének fejlesztéséhez, mert*

nem türheti, hogy Németország e téren fölénybe kerüljön.

A felsőházi vita során több főrend a Németországgal való tárgyalások mielőbbi megkezdését sürgette. A kormány részéről *Hallifax* közoktatásügyi miniszter válaszolt, aki hangsulyozta, hogy az angol kormány a legnagyobb gonddal és körültekintéssel tanulmányozza át Hitler beszédét és érdemi dolgokról csak azután nyilatkozik.

A Havas-iroda jelentése szerint *Laval* külügyminiszter kijelentette, hogy Hitler vezérkancellár beszédéről mindaddig nem mondhat véleményt, mig a mondottakat alaposan át nem tanulmányozza és egyes kérdésekben szakértői véleményt nem kér.

Az osztrák fővárosból az a hir érkezett, hogy Berger-Waldenegg tanácskozásai során abban állapodott meg Benessel, hogy Ausztria többé nem veti fel a Habsburg-ház restaurációjának kérdését. Ezzel szemben Magyarországhoz hasonlóan, átmenetileg kormányzót állitanak az ország élére, akinek személyére vonatkozólag már megegyezés is történt.

Ezek szerint Ausztria első kormányzója Starhemberg herceg, a Heimwehr vezére lesz.

Jól értesült politikai körökben ugy tudják, hogy Berger-Waldenegg Benes csehszlovák külügyminiszterrel folytatott tárgyalásai után, Titulescu külügyminiszterrel keres érintkezést a további megbeszélésre vonatkozólag. Hogy ez a megbeszélés hol és mikor fog megtörténni, azt nem tudják pontosan, annyi azonban bizonyos, hogy az osztrák kancellár a római és dunai értekezletek előtt fog megállapodni Titulescuval. Legvalószinübb, hogy a tárgyalások Bécsben fognak lefolyni és hogy Titulescu Genfből való visszatérése során kiszáll az osztrák fővárosban és megbeszéli Berger-Waldeneggel nagy általánosságban a dunai értekezlettel összefüggő politikai kérdéseket.

A román-magyar szellemi együttműködésről

érdekes cikket közöl egy budapesti lapban egy ismert román ujságiró

Budapestről jelentik: Costa Carel-Coltau, jónevü román ujságiró, a bucuresti-i Rampa munkatársa, nagyon érdekes magyar nyelvü cikke jelent meg a mai „Magyarország" első oldalán. A cikk II. Carol király felhivása szellemében, a román könyvhéttel kapcsolatban, hozzászól a román—magyar kulturkapcsolatok felvételének kérdéséhez. Megemliti a mult napokban megtartott bucuresti-i könyvhét tanulságait, majd igy folytatja a cikket: Nagyon szeretnénk, ha a magyar irodalmi körök is nagyobb érdeklődést tanusitanának általában a szomszédos román nemzet szellemi értékének megismerésére. Mert eddig ugyszólván semmit sem ismernek, semmit sem forditottak. Pedig egy ilyen mozgalom minden tekintetben eredményes lehet.

Ezért keltett nagy örömet már az a tény, hogy az idei „könyvhét"en Bucurestiben a román irók termékei mellett ott voltak az ardeali magyar könyvek is, Bánffy Miklós gróf, Kádár Imre, Kemény János, Szemlér Ferenc és más magyar — nálunk ugynevezett kisebbségi — irók müvei. A Sala Dalles-ben, a „könyvhét" ünnepi megnyitásán, II. Carol Király személyesen fejezte ki kivánságát az ott lévő magyar iróknak, hogy teremtsék meg a szorosabb együttműködést a román—magyar nemzetek irodalma között.

Ez az óhaj, reméljük, mindkét részről kivánatos, hasznos, megvalósitható. Meg is kell hogy valósuljon! Mert két olyan nemzetnek, amely oly szomszédosan él egymás mellett, mint a magyar meg a román, ismernie kell egymást igazában, valójában, a szellem erején és termékein át.

Előétel

Irta: ANDRÉ WARNOD

A Marmoise-kastélyban nagy vacsorát rendeztek. A kastély jelenlegi urnője nem az ősi Marmoise-család leszármazottja. Dusgazdag amerikai nő. Egyik költséges szeszélye volt az évszázados kastély megvásárlása. A körülötte terjengő erdőségekkel. Már nem fiatal asszony, meglehetősen hóbortos. Evente többször rövid időt tölt a Marmoise-kastélyban s ilyenkor odacsőditi az egész környéket. Mindenkit, aki csak valakinek számit. természetesen, senki sem utasitja vissza meghivását, annál kevésbé, mert megszokták, hogy a különc amerikai nő mindig valami különleges meglepetést tartogat vendégei számára.

E fentemlitett vacsora előtt bejelentette vendégeinek, hogy egy Amerikából hozott különleges recept szerint készitett gombás előételt fognak élvezhetni. Ezt a bejelentést általános tetszéssel fogadták, de mikor a háziasszony kedvesen megjegyezte, hogy a gombát ő maga szedte a kastély körüli erdőben, egy kicsit libabőrösek lettek valamennyien. Nem szóltak, csak egymásra néztek, kitalálva egymás gondolatát. Milyen egyszerü összetéveszteni a jó és a mérges gombát!... egyikük se bizott az amerikai nő gombaszakértelmében és legszivesebben lemondtak volna az egész fényes vacsoráról.

A társaság a nagy szalonban gyült egybe. A szomszédos kis szalonban sugva, élénken beszélt egy hölgy és egy ur. Barnois és Nervillené. Két szerelmes.

— Ennél fényesebb alkalomra hiába várunk...

— Ne beszélj... félek...

— Pedig milyen egyszerü!... Mi sem természetesebb, mint hogy egy háziasszonyt érdekel egy ujfajta étel elkészitési módja. Lemegyek a konyhába, a lábas fölé hajolok és észrevétlenül a gomba közé hintem azt a kis fehér port, amit itt őrzök a retikülömben. Senki sem fogja sejteni... Mi pedig szabadok leszünk... szabadok!

— Szörnyü gondolat... hiszen nemcsak a feleségem és a férjed fog meghalni, hanem a többi ártatlan is...

— Mindegy!... nemsokára késő lesz... Ha ezt az alkalmat ki nem használjuk, elvesztünk.

A szomszédos nagyszalonban a vendégek a cocktail után mindent rózsásabb szinben látva, megnyugodtak. Hiszen nem minden gomba mérges! A legjobb hangulatban ültek asztalhoz és valamennyien jókora adagot szedtek tányérjukra a gombából. Nyugodtan tehették, mert a háziasszony, mielőtt a gombát körülhordták, megjegyezte:

— Tudom, hogy sokan bizonyos tartózkodással fogadják a házilag szedett gombát. Hát kérem, hogy megnyugtassam önöket... Black ide gyere!

Black egy pompás elzászi komondor volt. A kastély urnőjének kedvence. Mindig a sarkában kullogott. A háziasszony intésére az egyik inas egy gombával telt tálacskát állitott Black elé s a kutya jóétvággyal egykettőre behabzsolta a finom gombás előételt.

— Jól van, Black!... mehetsz!... Most már nyugdtan ehetnek.

A vacsora, mint rendesen, kitünő volt, a borok elsőrendüek, a hangulat egyre emelkedett.

A desszertnél egy inas látható izgatottan valamit sugott urnője fülébe A háziasszony felsikoltott és sápadtan felugrott.

— Szörnyü... valamennyien meg vagyunk mérgezve. Black meghalt.

Leirhatatlan pánik tört ki. A nők sikoltoztak, egyik-másik már érezte a maró görcsöt. Barnois holtfehéren, magánkivül felugrott. Pedig ő nem is evett a végzetes előételből. Mereven nézett Nervillenére, aki megértette a néma vádat s esze nélkül kiáltotta:

— Nem én voltam... esküszöm!

— Hallgass... irtózom töled... többé nem találkozunk.

— Szerelmem... esküszöm... nem én tettem!

Most Nerville, a férj meresztette a szemét.

— Mit jelent ez?... Szerelmem... s ez a tegezés...

— A felesége szörnyeteg!... valamennyiüket megmérgezte.

— Nem, nem... — zokogta Nervillené — nézd, a méreg most is itt van a retikülömben.

Barnois és Nerville egymásnak rontottak. Nervillené sirógörcsöt kapott. Senki sem törődött velük. Mindenkit hatalmába keritett a halálfélelem. Időközben megérkezett az orvos, akiért telefonáltak. Kellő segédlettel és felszereléssel. Valamennyi vendég hánytatót kapott, gyomormosást, injekciót. Mikor valamennyiükkel végzett, az orvos kivánta, hogy az autójába tegyék a kimult Black-et. Hogy felboncolhassa és vegyelemeztesse a belekbe került mérget.

— Lehetetlen, — felelte az inas. — Black teteme teljesen szétroncsolódott.

— Szétroncsolódott? — csodálkozott az orvos.

— Igenis, doktor ur!... a teherautó, amelyik elgázolta, teljesen szétroncsolta szegényt...

Nem büntethetők a magánvállalatok az etnikai rovat mikénti kitöltése miatt

— irja a kormány francia nyelvü félhivatalosa

A törvény nem tesz külömbséget etnikai szempontból az egyes állampolgarok között

Clujról jelentik: Naponta olvassuk a napisajtó hirei között, hogy az iparügyi miniszter a kereskedelmi és ipari vállalatok igen nagy tömegét a román személyzetnek a vállalatokban leendő felhasználására vonatkozó törvény 7-ik szakaszába ütköző kihágás miatt megbüntette. A büntetések nagyobb része a hivatalos lapban megjelent megintésből áll, a megintés következtében a vállalatnak az emlitett törvény 7. szakaszában előirt kimutatást ujból be kell terjesztenie a miniszternek, de olvasunk százezres, sőt milliós pénzbüntetésekről is. Sem a napisajtó, sem a nagyközönség, de

még az érdekeltek sincsenek tisztában azzal, hogy a kiszabott büntetéseknek mi képezi az indokát.

Miután a büntető rendelkezések a román személyzet alkalmazásáról szóló törvény 7. szakaszába ütköző kihágást állapitanak meg, helyesnek tartjuk e szakasz ismertetését. Ez a szakasz semmi mást nem ir elő, mint azt, hogy a törvény hatálya alá tartozó vállalatok a kereskedelmi és iparügyi miniszter által előirt alaku és tartalmu kimutatás pontos kitöltése és beküldése utján *kötelesek az alkalmazott személyzetet a miniszteriumnak bejelenteni.*

Mi a büntetések alapja?

Mivel olyan vállalatok is szerepelnek a megbüntetettek névsorában, amelyek e kimutatásokat az iparügyi miniszteriumnak beküldötték, feltételezhető, hogy a megintést, mint a törvény által szabályozott elsőfoku büntetést a miniszterium a kimutatások gondatlan kitöltése miatt alkalmazta s *ugyancsak ez okból hivta fel a megbüntetett vállalatokat kimutatásaik ujbóli beterjesztésére.* Minthogy a kimutatásban a napilapok által sokat emlegetett etnikai rovat is szerepel, felmerülhet a kérdés, vajjon a miniszterium nem ennek a rovatnak helytelen kitöltése miatt alkalmazta-e az elsőfoku büntetést. A miniszterium a büntetés kiszabása alkalmával nem indokol, e tekintetben tehát csak feltevésekre és következtetésekre szoritkozhatunk. Jól értesült körök véleménye szerint

az etnikai rovat mikénti kitöltésének kérdése a büntetés kirovásának nem képezheti alapját.

A miniszterium a büntetéseket nem helyszini ellenőrzés, hanem a kimutatás tartalma alapján az iróasztalon elfekvő adatok megvizsgálása után alkalmazta. A kimutatásokat vizsgáló tisztviselőnek semmi adat nem állott az etnikai rovat ellenőrzése szempontjából rendelkezésére, igy *nem is állapithatta meg az iróasztalánál azt, hogy a beirt etnikai adatok helyesek-e, vagy sem,* kizárólag azt állapithatta meg tehát, hogy a rovatokat nem töltötték ki előirásszerüen s az elsőfoku büntetést emiatt kellett alkalmaznia.

Felelőtlen egyének magánakciója

Tudjuk, hogy az érdekeltek ugy az elsőfoku megintés, mint a másodikfoku pénzbüntetések elleni jogvédelem utját ismerik és érvényesitik. Ezért e közleményünknek nem az a célja, hogy az érdekelteket felvilágositsa, hanem az, hogy a nagyközönség ismerje meg a tényleges helyzetet s a büntetések alkalmazásáról szóló közlemények olvasásakor ne vonjon le téves következtetéseket.

Hangsulyozzuk, hogy a román személyzet alkalmazását biztositó törvény olyan rendelkezést, *amely bárkinek is előirná, hogy vállalatában az alkalmazottak alkalmazása, vagy elbocsátása tekintetében különbséget tegyen etnikai szempontból román vagy magyar kisebbségi állampolgár között, nem tartalmaz.* Senkit azért, mert kisebbségi román állampolgár alkalmazottat alkalmaz, ha azt százszázalékban is teszi, avagy azért, mert ezt a miniszteri kimutatásban a tényeknek megfelelően ki is mutatta, meg nem büntettek és megbüntetni nem fognak. A törvény alkalmazására rendelt vagy más tisztviselők:

minden olyan kijelentése, magatartása, amely a kisebbségi román állampolgár alkalmazottak létszámát kifogásolja, kifejezetten törvényellenes

és nyugodtan állapithatjuk meg: az ilyen magatartás nem a törvény rendelkezésein alapuló hivatalos, hanem a numerus valachicus pszichozisában gyökeredző egyéni akció.

A kormány a l'Indepedence Roumaine cimü félhivatalos jellegü bucuresti-i napilapban a maga részéről is kijelentette, hogy

minden ilyen akciót csak felelőtlen egyének magánakciójának tekint.

Fenti nyilatkozat megnyugvást keltett az érdekelt körökben, mert a tudósitást közlő lap — mint ismeretes — a legmagasabb körök intencióinak szócsöve.

Nyakmerevedés? Izomfájdalmak?

Ilyen esetekben gyorsan és biztosan hat a hires és régóta bevált Sloan's Liniment. Semmi sem pótólja ezen gyógys ert a reumás- és deréktájdalmak leküzdésében. A Sloan's Linimentnek összehasonlithatatlan hatását az is bizonyitja, hogy egy pár csepp ezen gyógyszerből, a fájdalmas részeken könnyedén elkenve, gyakran csodát müvel. Próbálja meg, és meg fog gyözödni róla.

EGY ÜVEG VOLT ÁRA LEI ~~75~~
ÚJ MÉRSÉKELT ÁRA ÜVEGENKÉNT LEI 60

SLOANS Liniment

Kapható minden gyógyszertárban és drogeriában. Egy üveg ára 60 Lei.

SZÉKREKEDÉS ESTE MEGHAJT
HIZÁSI HAJLAM EGY GRAIN DE VALS LEFOGYASZT

Meggyilkolták Lawrence ezredest

Rejtélyek a halál körül. — Lawrence ezredes ellenségei

Londonból jelentik: A legkalandosabb hiresztelések keringnek Th. E. Lawrence ezredes halála körül és valóságos legendák képződnek, mert az angol közvélemény nem tud belenyugodni abba a ténybe, hogy „Arábia koronázatlan királya" szerencsétlen motorbalesetnek esett áldozatul. Eleinte arról beszéltek, hogy

egy titokzatos fekete autó száguldva nekirohant Lawrence ezredes motorkerékpárjának,

majd az a hir kelt szárnyra, hogy Lawrence agyongázolt egy kis parasztfiut s ezért zuhant le a motorkerékpárról, ez a két feltevés azonban a tanuk vallomása alapján megdőlt. Két heti folyóirat arról ir, hogy Lawrence gyilkos merényletnek lett az áldozata. Az ezredes nagy könyvet irt „A bölcsesség hét fillére" cimen. Ebben a munkájában leleplezte arábiai munkáját és az angol kormány üzelmeit. 1920-ban egy angol vasuti állomáson

ellopták tőle a kézirat nagyrészét.

Azt állitják, hogy Lawrence többször mondta meghitt barátainak, hogy nem fog természetes halállal meghalni, mert esküdt ellenségei nyomában vannak. Ibn Saud, akit Lawrence akadályozott meg abban, hogy korlátlan uralkodója legyen Arábiának, bosszut esküdött,

ő volt az, aki ellopta a vasuti kocsiból Lawrance emlékiratait,

mert azok Ibn Saudra nézve nagyon kompromittálók voltak. Egy izben felbérelt embere által Lawrence lakásából is fontos okiratokat lopatott el. De Abessziniában is veszedelmes ellenségei voltak Lawrencenek, igy Li Jassu, akit Lawrence fosztott meg trónjától, mert a világháboru idején Lettow-Vorbeck német tábornok seregét támogatta s helyette Ras Taffarit ültette Abesszinia trónjára. Li Jassu megesküdött, hogy meg fogja ölni Lawrencet s most a felizgatott angol fantázia Li Jussut okolja Lawrence haláláért.

Az angol katonai hatóságok meginditották a szigoru nyomozást az ezredes rejtélyes „balesete" ügyében és nem tartják kizártnak, hogy hamarosan kiderül, ki gyilkolta meg az angol titkos szolgálat legérdekesebb emberét.

Kivégeztek

egy horvát összeesküvőt Belgrádban

Belgrádból jelentik: Az itteni rendőrigazgatóság épületében ma reggel kivégezték Gredicseb András horvát összeesküvőt. Gredicseb tagja volt az Ustata-nak és 1933-ban azzal a megbizatással utazott Zágrábba, hogy merényletet kövessen el Berovici Iván dr. akkori horvát bán ellen, aki jelenleg a régenstanács tagja. A merénylő nem talált alkalmat arra, hogy Berovici dr.-ral végezzen és ki akart szökni Jugoszláviából. A határon felismerték és ekkor közelharc fejlődött ki Gredicseb és a határőrség között, amelynek során a horvát merénylő egy határőrt megölt, egyet pedig sulyosan megsebesitett, de sikerült elmenekülnie. A marseillei merénylet után a horvát mrénylőt Romániában elfogták, kiadták Jugoszláviának, Belgrádban főtárgyalást tartottak ügyében, halálra itélték és miután kegyelmet nem kapott, a halálos itéletet ma reggel végrehajtották.

A viharban eltünt

egy magyar vitorlázó repülőgép

Budapestről jelentik: Steff Tibor ismert cserkészrepülő, mesterpilóta ma vontató-repülőgépen elindult, hogy a „Karakán" nevü vitorlázógépet visszahozza hangárjába. A „Karakán"-t Rotter pilóta vitte le Vác alá. Steff meg is találta a vitorlásgépet, hozzáerősitette a repülőgéphez és megindultak Budapest felé. Alig szálltak azonban fel, amikor a Pilis hegység felől nagy vihar szakadt a repülőkre. Steff lekapcsolta vitorlásgépét a repülőről és a szélre bizta magát. Néhány pillanat mulva el is tünt. A repülőgép visszatért Budapestre és simán leszállt a Mátyásföldi repülőtéren. Steff könnyü kis vitorlásgépével azonban eltünt. Legutoljára Vác felett látták, de azóta nyomaveszett.

Az angol titok

*

Az egész világot bejárta Lawrence ezredes rejtélyes halálának hire. Egy londoni ujságiró, aki az elhunyt ezredes jóbarátja volt, az alábbiakban világitja meg a tragédia hátterét.

Még a halál küszöbén is megmaradt hamisitatlanul angolnak. Rekordot állitott fel a haldoklásból, mielőtt végkép levonult volna a szinről, ahol sok minden érdekelte és sokféle szerepet játszott el, sokszor jobban a kelleténél, de majdnem mindig csak a „teljesitmény" érdekelte és sohasem az „ügy". Most is, száznegyvenórás haldoklás után ugy mondott bucsut az ámuló emberiségnek, ahogyan valaki fejjel lefelé a trapézen kivágja a magas c-t. Ez volt az ő stilusa, amit valószinüleg lawrenceinek fog elnevezni az utókor, és teljes joggal. Sőt névrokonát is megilleti ennek a stilusnak az apaságából valami: mindig a végletekben keresni az örök emberit. S talán nem is egészen véletlen a vonzódás, ami a fiatal katonatisztet a hires angol iróhoz füzte, annyira, hogy amikor nevet kellett változtatnia, hires barátjának nevét vette fel és ezen a néven jegyezte el magát halálos szerelemre a benzinmotorral. Shaw és Lawrence között olyan időben fejlődött meleg barátság, amikor Shaw is, Lawrence is távol állottak a hivatalos angol felfogástól, sőt mondhatni, mind a ketten erősen ellenzékben voltak. Lawrence könyvéhez, amelynek eredeti cime „Revolt in the Desert", Shaw irt előszót, s ebben az előszóban van néhány kemény célzás az angol imperializmus módszereire és etikájára vonatkozóan. A kemény célzésok azonban nem kerültek be a külföldi kiadásokba, sőt egyes kiadásokba Shaw előszava sem.

*

Mintegy jeléül annak, hogy ez már aztán egészen komoly belső angol ügy, családi viszály, amely nem elvek körül forog, hanem az angol államélet egyik alappillérét, a lovagiasságot, a kaszinói becsületet támadták meg — még pedig felülről. S ezt kellett valahol, nyomatékosan szóvá tenni. Az angol kaszinói morál ugyanis nemcsak a kaszinóra vonatkozik vagy még arra se, mint ahogy ez általában szokás, hanem azokra is, akik távol állnak mindentől, ami a kaszinó fogalmával rokon. S ekörül a kaszinói morál körül az utóbbi időben sokszor volt baj. A „lovagias angol nemzet" nem egyszer megfeledkezett a lovagiasságról és pedig nem is mindig olyankor, amikor érdekei ugy kivánták. Lawrance esetében legalább az érdekekre lehetett hivatkozni, viszont az erkölcsi gikszer elég nagy volt. Sőt valószinüleg sokkal nagyobb, mint ahogy távoiról és kivülről látszik.

Annyi bizonyos, hogy Lawrence esetében sok olyan dolog történt, amire magasabb érdekből mindenáron fátyolt kellett boritani. S még ma is vannak felderitetlen momentumok, sőt titokzatos momentumok, ebben az ügyben. Sőt akadnak olyanok is, akik kétségbevonják a balesetet és kétségbevonják a száznegyvenórás eszméletlenséget. Lawrence ezredes már egyszer meghalt, amikor Amanullah ellen sikerrel fejezte be forradalmi hadjáratát, sőt tulságosan nagy sikerrel, annyira, hogy majdnem az angoloknak is belévásott a foguk s sürgősen el kellett hagynia a forradalmi terepet. Akkor Shaw hadnagy lett az ezredesből és az angol hadsereg egyik legfontosabb ezredénél kapott igen szerény beosztást. A szerény beosztásu tiszt mellett azonban az egész ezrednek majdnem nem akadt egyéb feladata, mint vigyázni a halott Lawrence ezredesre, hogy eszébe ne jusson kibujni Shaw hadnagy bőréből és ismét visszavedleni a „sivatag rémévé". Mert Lawrence ezredes Shawhadnagy korában is többet tudott az angol gyarmati politika titkos utjairól, mint amennyit földi halandónak erről a valóban nem földi szempontokkal mért hatalmi organizációról tudni lehet és szabad. Lawrence volt az élő angol titok s noha valószinü, hogy halála, ami körül voltak ugyan érthetetlen és titokzatos kulisszatologatások, a benzinmotorral kötött olthatatlan és szenvedélyes szerelmének következménye volt, mégis van benne valami, ami elgondolkoztató.

Például az, hogy hozzátartozói közül csak fivérét engedték hozzá, a szerencsétlen fiu, akinek biciklijével Lawrence motorkerékpárja összeütközött, ma is szigoru ellenőrzés alatt áll s még szüleivel se beszélhetett eddig, pedig az orvosok már nem látnak semmi okot arra, hogy némaságot diktáljanak a fiura. Azonkivül az, hogy katonai őrség szállta meg a kórházat, ahol Lawrence száznegyven óráig feküdt eszméletlenül. S végül maga a rekord: a száznegyvenórás eszméletlen, szivós birkózás az élettel.

Ha nem őróla van szó, talán mindez fel sem tünik. De ami Lawrenceszal kapcsolatban van, az titokzatos, bő és részletes magyarázatra szorul. Lawrence mikor visszatért Arábiából, ahol hazájának nemcsak hogy elévülhetetlen szolgálatokat tett, hanem jóval többet: bekapcsolta az angol érdekszférába az izeire hulló ozmán világbirodalom utolsó tartományait és hozzá még azt a látszatot is megszerezte, mintha e népnek önszántukból, sőt egyenesen forradalmi vehemenciával vetnék magukat az angol imperializmus karjai közé.

S ezért a szolgálatért a lovagias angol nemzet Lawrence ezredest megfosztotta attól a kitüntetéstől, amit minden angol a mellén hordoz születése pillanatában s aminek ragyogását semmi más kitüntetés el nem homályosithatja — megfosztotta attól, hogy „zsentlménnek nevezhesse magát". Lawrence szövetséget kötött Mekka 80 éves nagyserifjével, Husszeinnel és a felkelés zászlaját Husszein fia vette a kezébe, a felkelés végén azonban szertefoszlott a Nagyarab álom, aminek a valóraváltására szövetkezett az ifju arab és az ifju angol. Az angol kormány bőven adott fegyvert és pénzt, Feisal azonban kénytelen volt beérni Irakkal a háboru végén s ebban a hivatalában sem hagyták nyugodtan az angolok, hanem követeléseket támasztottak vele szemben, lényegesen tul azokon a kötelezettségeken, amiket Feisal magára vállalt. Az egész „cecchet" Lawrence szavával fizették ki — legalább is igy érezte a fiatal ezredes. Lawrence komolyan vette igéretét, azt hitte, hogyha angol hadosztályok, gépfegyverek, sőt fontok mozdulnak meg az ő szavára, akkor valóban mögötte áll az angol világbiradolom és legalább annyira respektálja a korona az ő tiszti becsületszavát, mint ő a korona tekintélyét. Ugy látszik ebben csalódott, mert amikor visszatért Arábiából, feljebbvalói előtt igen lesujtó kijelentéseket tett az angol koronáról, sőt ezredesi vállbojtját is letépte és tábornokok szeme közé vágta. Kirohant, becsapta maga után az ajtót — és aztán csöndesen visszatért, illedelmesen kopogott és beállt közlegénynek oda, ahonnan előbb mint rebellis ezredes távozott. S mint közelgény kezdte elölről, nem kisebb eredménnyel és valószinüleg nem is kisebb csalódásokkal.

Ebben van Anglia ereje, ez az angol titok. Ez a gyártási titka az angol világhatalom tartós szövetének: a lawrencei lélek, amely nem riad vissza a legvakmerőbb feladatoktól, nem szolgalelkü, lázadni is tud, ha kell, de a lázadásban soha sem rohan át az ellenséghez és soha nem hagyja cserbe hazáját és soha nem lesz hütlen az angol hóditás és szerzés sportjához, ami az ő számára „a szent szenvedélyt" jelenti. Pedig Lawrence alaposan ismerte az angol imperializmus kulisszatitkait. Ezeket a kulisszatitkokat egyszer ki is akarta fecsegni: emlékiratokat irt az arab dolgokról, komoly, sulyos politikai megállapitásokkal, sőt leleplezésekkel. Az emlékiratot Oxfordban irta, mikor elkészült, vonatra ült és Londonba sietett Shawhoz, hogy kiadót keresen számára. Az emlékirat azonban a vonaton titokzatos módon eltünt — és Lawrence állitólag néhány nap alatt irta szenzációs kalandregényét a sivatag lázadásáról. Ez azonban már nem volt emlékirat, hanem kalandregény volt — majdnem minden politikai zamat nélkül. Valószinü, hogy a titokzatos kéziratéltünésnek az a magyarázata, hogy a vonaton Lawrence rájött arra, hogy ezt a könyvet nem szabad kiadnia — és megsemmisitette a kéziratot.

*

Akármi történt és akárhogyan történt, Angliának nem szabad megszenvedni azt, hogy voltak pillanatok, amikor egy Lawrence nevü fiatalembertől adóba kérte a becsületszavát. Barátai igy magyarázzák az angol titkot, ami sokáig izgatta a közönség képzeletét. Sokáig keresték a titokzatos hatalmakat, amelyek ott ólálkodnak Lawrence közelében és lecsapnak rá valahányszor ki akarja nyitni a száját. A barátok véleménye szerint Angliában nem müködik titkos szervezet, amolyan GPU, ahonnan markos és éber kezek nyulnak ki mindenki felé, aki valaha belátott a nagy gépházba és volt oka csalódva vagy feldulva távozni onnan. Illetőleg mégis, müködik. De az angol lelkében. Ez a titkos kéz tépte össze a vonaton Lawrence keserü és vádoló könyvét. És ezt ugy hivják, hogy diszciplina. Egyebek között ennek is hőse volt Lawrence, akinek haldokló, eszméletlen teste mellett egy pillanatra dermedten állt meg a jubileumi körmenet. Tudniillik ő is egy darabját jelenti annak a huszonötéves történelemnek, amit most moziban, képeslapban, szinházban, templomban, trónbeszédben, parlamentben, fáklyásmenetben és csendes esti imádságban idéz és ünnepel a hatalmas angol nemzet.

Kis fáradság... nagy jótétemény

Nem nehéz dolog minden nap egy kevés URODONAL-t szedni; aminek bámulatos hatása van.

Ezzel az egyszerü eljárással tiszta vért, jó vérkeringést, a szervek kifogástalan müködését biztositjuk magunknak és meggátoljuk az elhájasodás, az asztma és mindazon bántalmak kifejlődését, amelyek elkeseritik életünket.

Senki sem cáfolhatja meg azon tényt, miszerint a szervezetünk a mérgeknek állandó gyára és az ember 50 óra alatt annyi mérget halmoz fel szervezetében, amennyi elegendő lenne, hogy megmérgezze, ha ezen mérgek nem távolodnának el a szervezetből az izzadság, a széklet, de főleg a vizelet utján. Ebből is látjuk, hogy ezen mérgeknek a szervezetből való eltávolitása javasolt és amióta a világ fennáll, mindig igyekeztek az emberek egy olyan gyógyszert előállitani, ami ezen mérgeket eltávolitsa s mely eljárást diuretikus medikációnak nevezzük. Már Hyppocrates is gyakorolta ezen gyógyitási eljárást. Hogy megérthessük azonban azt, hogy hogyan távolodnak el szervezetünkből ezen káros anyagok, amelyeket a szervezet vagy nem tud teljesen feldolgozni, vagy pedig nem tud eltávolitani, szükséges volt az örök időkre hires URODONAL-t előállitani, amelyre vonatkozóan Lagerot professzor a következő megjegyzést teszi: **„A több éve folytatott tanulmányok, amiket az URODONAL körül végeztem, meggyőztek ennek a kiváló gyógyszernek terapeutikus értékéről. Ezen gyógyszernek hatása állandó, nincsen semmi ellenjavaslata és a szervezetre ártalmatlan. A kémiai, élettani és klinikai kisérletek alapján, amiket az URODONAL körül folytattam, arra a meggyőződésre jutottam, hogy ezen gyógyszert a francia gyógyszertan egyik elsőrendü készitményének kell tekintenünk, mely minden bizalmunkat kiérdemli.**

Az URODONAL

biztositja szervezetunk kifogastalan mukodeset.

CHATELAIN készitmény MEGBIZHATO GYARTMANY

Kapható gyógyszertárakban és drogériákban.

Az orvosok biznak dr. Comsa püspök fölépülésében

A mai orvosi bulletin némi javulással biztat — A kormány és több előkelő politikus érdeklődik a nagybeteg állapota iránt

Aradváros lakossága állandó figyelemmel kiséri dr. Comsa Gh. Grigore püspök betegségét. Aggódással fordulnak betegágya felé, mert a főpap állapota az utóbbi napokban rendkivül sulyosra fordult. A püspöki rezidencia telefonja szinte szünet nélkül csenget, de nemcsak Aradról, Timisoaráról, Bucurestiből érdeklődnek a nagybeteg állapota iránt, hanem az ország többi részeiből is kérdezősködnek a beteg hogyléte felől.

Dr. Comsa Gh. Grigore püspök ágyánál pedig kezelőorvosai tartanak inspekciót és mindent elkövetnek, hogy a veszedelmes betegséget legyőzzék és a fiatal egyházfőt megmentsék az életnek. Naponta többször orvosi konziliumot tartanak és az orvosi megbeszélés eredményét, a püspök közvetlen környezete és a hivők nagyszáma, lélegzetvisszafojtva figyelik. A mai napon is csak ugy, mint a betegség sulyosbodása óta, orvosai buletint adnak ki, mert az érdeklődőket szóbelileg kielégiteni szinte lehetetlen volt. A mai buletin a nagybeteg állapotának némi javulásáról szól. Az orvosok a javulást biztató tünetnek veszik és biznak abban, hogy ez a jelenség már állandó jellegü. A láz ma átlagosan 39 volt, pulzusa pedig 120. A kezelőorvosok remélik, hogy ujabb komplikáció nem áll be és ebben az esetben javulásra van kilátás.

A püspök környezete, a szentszék tagjai egy pillanatra sem mozdulnak a betegszoba mellől és ott imádkoznak főpapjuk gyógyulásáért. Látogatók nagy számban érkeznek, képviselők, szenátorok, a szomszédos városok küldöttei egymásután jelennek meg. A katonai hatóságok is állandó kontaktusban vannak a püspöki rezidenciával. A délután folyamán megjelent *Antonescu* helyőrségi parancsnok, aki ma délelőtt a mondorlaci templomban könyörgött Comsa Gh. Grigore dr. püspök állapotának jobbrafordulásáért. Telefonon érdeklődött több izben *Groza* Ioan dr. prefektus a kormány nevében, majd *Lapedatu* kultuszminiszternek számolt be a nagybeteg állapotáról. A Curentul és a Vestea cimü fővárosi lapok szerkesztőségei, valamint *Mocioni* udvari fővadászmester megbizásából *Ratiroi* mérnök, *Cosma* képviselő, *Nistor* dr. timismegyei prefektus és *Coman* dr. timisoarai polgármester, *Demetrescu* oravitai törvényszéki főelnök, dr. *Linta*, az oravitai ügyvédi kamara elnöke, a CFR tisztviselői kara szintén telefonon érdeklődtek. Az esti órákban *Imbroianu* államtitkár és *Lazarescu* caransebesi metropolita hivta fel a rezidenciát.

Czernin Rudolf nagybirtokos és Hardegg grófnő sulyos autókatasztrófája

Végzetes karambol a kisvasuttal Magyarországon — Mindketten sulyosan megsebesültek

Budapestről jelentik: *Czernin* Rudolf cseh-országi nagybirtokost, Czernin Ottokár gróf volt osztrák-magyar külügyminiszter unokaöccsét és *Hardegg* grófnő, született Sternberg Julia grófnőt tegnap este Nyergesujfalunál sulyos autószerencsétlenség érte. Czernin Rudolf és Hardegg grófnő vasárnap érkeztek Budapestre, hogy végignézzék a Király-dij versenyét az alagi pályán. A lóverseny után még két napot Budapesten töltöttek és tegnap délután indultak el Bécs felé. A gépkocsit Czernin Rudolf vezette.

Nyergesujfalunál az egyik utkereszteződésnél a gépkocsi teljes sebességgel belerobogott az éppen arra haladó kisvonatba.

Az összeütközés ereje olyan nagy volt, hogy a kisvonat vagonja felfordult, az autó pedig kétszer megfordult a levegőben és az országutat szegélyező árokba zuhant. Az autó teljesen darabokra törött és maga alá temette utasait. A mentők az esztergomi kórházba szállitották Czernint és Hardegg grófnőt, ahol sikerült Czernint magához tériteni. Ekkor kérte, hogy ugy őt, mint a grófnőt szállitsák Budapestre a Bakay-klinikára. Bakay professzor

még az éjszaka folyamán három óráig tartó operációt hajtott végre a sulyos sebesülteken.

Hardegg grófnő a sulyosabb sebesült. Két bordája tört össze, belső sérüléseket szenvedett és térde is két helyen eltört. *Czernin állapota szintén sulyos, de nem életveszélyes.* Ő a fején szenvedett sulyos sérüléseket és az összetört ablaküvegek alaposan összevagdalták. Ma délben Bakay professzor az ujságiróknak kijelentette, hogy

mindkét sebesült állapota igen komoly,

de már mutatkoznak a javulás jelei és minden remény megvan arra, hogy belátható időn belül gyógyultan hagyhatják el a klinikát.

JOGHURT
kizárólag
csillagvédjeggyel!

Meghalt Sarateanu,

a régenstanács egykori tagja

Bucurestiből jelentik: A fővárosból érkezett jelentés szerint *Sarateanu* Constantin volt régens 73 éves korában az elmult éjszaka folyamán váratlanul meghalt. Ma reggel, amikor Sarateanuék szobaleánya benyitott a volt régens hálószobájába, megdöbbenve látta, hogy az idős férfi holtan fekszik ágyában. A halálhirt nyomban közölték a Brasovban tartózkodó özveggyel, aki azonnal Bucurestibe utazott, férje ravatalához.

Sarateanu Constantin 1862-ben született Buzauban. Buzdugan régens halála után, 1929. október 10-én választották meg régenssé. A király hazatérése után visszavonult a politikától és minden idejét családjának szentelte.

Kiirtotta öttagu családját

és öngyilkos lett egy valca-perju-i gazdálkodó

Bucurestiből jelentik: Valea Perju nevü községben szörnyü dráma tartja izgalomban a falu és a szomszédos községek lakosságát. Egy *Bogdanov* nevü gazdaember örökös civódásban élt feleségével, de ezek a veszekedések soha nem végződtek tragikusan, a család mindannyiszor kibékitette a férjet feleségével. Az egész falu tudta, hogy Bogdanov a szokottnál hevesebb és lobbanékonyabb ember, de egyszerüen csak izgága embernek tartották, akivel nehéz összeférni.

Tegnap délután Bogdanov ismét veszekedni kezdett, mire, mint máskor, ugy ezuttal is közbelépett Bogdanov apja és csendesiteni kezdte fiát. Bogdanov erre még jobban felingerlődött, mint más hasonló esetekben, rettentő orditással vetette magát apjára, *majd kirántotta kését és azzal addig szurkálta apját, amig az kiszenvedett.* A dühöngő embert bátyja és egyik leánya akarta megfékezni, de Bogdanov most már egészen megvadult, *ezeket is leszurta, mindketten halva maradtak a helyszinen.* Bogdanov vérben forgó szemekkel rohant a hármas gyilkosság után felesége keresésére, majd mikor a remegő asszonyra rátalált, aki kétségbeesetten remegett maga és egyik gyermeke életéért, rájuk támadt és *mindkettőjüket halálra szurta késével. A dühöngő ember ezután berohant az istállóba, ahol kötelet keritett és — még dührohamának hatása alatt — felakasztotta magát.*

Rablóbandát tett ártalmatlanná az aradi csendőrség

A cigánybanda kifosztotta egy timisoarai biró kastélyát, ahonnan ékszereket és háromszázezer leit raboltak el

Nagysikerü fogást csinált az aradi csendőrség. Két nappal ezelőtt őrizetbevettek egy tizennégy tagu cigánybandát. A bandában férfiak, nők és gyermekek voltak. Arra a kérdésre, hogy honnan jöttek és mi céljuk a városban, igen zavaros feleleteket adtak és ezért hozták be őket a városba. Miután a csendőrségen nem volt kellő hely, a két kocsival érkező cigányokat a központi rendőrség udvarán helyezték el és megkezdték ügyükben a vizsgálatot.

A vizsgálat során kiderült, hogy nem egészen egyszerü csavargó cigányok jutottak a csendőrség kezére. *Kiderült ugyanis, hogy lopással is foglalkoztak, még pedig igen nagy sikerrel.* A tizennégy tagu banda napokkal ezelőtt kifosztotta *Adam* dr. timisoarai törvényszéki biró Faget közelében levő kastélyát, *ahonnan közel háromszázezer lei pénzt és nagyértékü ékszereket raboltak el.* A cigányok, akik csaknem az egész kastélyt kiüresitették, rövid tagadás után a keresztkérdések sulya alatt bevallották, hogy ők törtek be a kastélyba. Elmondták, hogy a pénz az aradi határ közelében egy megjelölt helyen van elásva. Nyomban kiszálltak a helyszinre, ahol valóban találtak egy vaskazettát a földben, amelyben azonban már *csak 100 ezer lei volt.* Előkerült közben az ékszerek nagyrésze is és remény van arra, hogy a hiányzó készpénzt is megtalálják. A nagyszerü fogásról értesitették a timisoarai rendőrséget.

SELECT
Eddie Cantor pompáshumoru revü-burleskje
Botrány Rómában
Holnap, szombattól kezdve az előadások a CENTRAL-ban folytatódnak.
CORSO
Ma utoljára! KOZMETIKA
Békeffy István nagysikerü vigjátéka
Helene Mack. Cary Grant. Genevieve Tobin.
Jön: Egy nép álma — Az uj Palesztina gazdasági, társadalmi és kulturális élete.
URANIA
Repriz!
Tarzan és pajtása
Johnny Weissmüller. Maureen O'Sullivan.

HIREK

A titkos választás

1935. Európaszerte a választások éve. Januárban volt a népszavazás a Saar-vidéken, azóta parlamenti választás volt Magyarországon és Jugoszláviában, a napokban községtanácsi választás Franciaországban, választás Csehszlovákiában és Görögországban. A saarvidéki népszavazás alkalmával a legmodernebb szavazási módszereket alkalmazták s már a népszavazást követő éjszakán kész volt az eredmény, de általában aránylag igen hamar megtudjuk manapság egy-egy országos szavazás eredményét, holott ezt nem is egészen száz évvel ezelőtt még egyszerüen lehetetlenségnek nyilvánitották.

1848-ban, amikor a juliusi forradalom ledöntötte a „polgárkirály" trónját és a forradalmi kormány kimondotta, hogy a jövőben általános, közvetlen és titkos választójog lesz Franciaországban, a Tudós Akadémiához fordultak, hogy dolgozza ki a választójog részleteit. Az Akadémia azonnal rendkivüli tanácsülésre ült össze és három hires tagját: Charles Dupin nemzetgazdászt, Leverrier csillagászt, a Neptun felfedezőjét és Louis Cochy-t, a világhirü matematikust küldötte ki a szavazatszámlálás módjának megállapitására. Hónapokon át vitatkozott a három tudós s végül arra az eredményre jutott, hogy az általános választójog bevezetése a gyakorlatban kivihetetlen, miután egyedül Páris városában három hónapig tartana a szavazatok összeszámlálása, a vidéken pedig legalább egy évig tartana, mig meg tudnák állapitani a végeredményt. Már pedig igy a választás teljesen elveszitené gyakorlati politikai jelentőségét.

Hogyan született meg mégis az általános választójog? Amikor a három tudós az Akadémia teljes ülésén végre előterjesztette jelentését, óriási botrány tört ki. Az a vélemény alakult ki, hogy Dupin, Leverrier és Cochy csak azért nem tudott megbirkózni a problémával, mert nem is akart, lévén csontja velejéig reakciós és royalista. Ujabb három akadémikust küldtek hát ki, hogy vizsgálja felül az első bizottság számitásait. Hosszu ideig ezek a tudósok sem tudtak semmi okosat kitalálni, a gordiusi csomót azonban végül is átvágta a kormány, amely bevezette a ma is általában szokásos szavazatszámitási módszert. Hozzátartozik a történethez, hogy már a legközelebbi választáson általános, titkos és közvetlen szavazással képviselővé választották Dupint és Leverriert, akik igy közvetlen tapasztalásból győződhettek meg róla, hogy tévedtek, amikor a gyakorlatban kivihetetlennek minősitették ezt a választási módszert. Arról nem számol be a krónika, hogy urnalopás és szavazathamisitás szerepelt-e ezen a választáson.

— **ZIVATAR, JÉGESŐ. Élénk déli és délnyugati szél, sok helyen zivatar, esetleg jégeső. A hőmérséklet valószinüleg még nem változik.**

— **Megállapodás Románia, Magyarország és Ausztria között a valuták hivatalos árfolyamkialakitására.** Bucurestiből jelentik: Dumitrescu, a Nemzeti Bank kormányzója a sajtó képviselői előtt olyan kijelentést tett, hogy Románia, Magyarország és Auszria nemzeti bankjai között sikerült megállapodást létesiteni a három ország valutaárfolyamának árfolyamkialakitására. A jövőben a lei, a pengő és a schilling árfolyamait a három ország jegybankjai kölcsönös megegyezéssel állapitják meg.

— **Uj rendelet a nyaralásra utazóknak.** Bucurestiből jelentik: A CFR. vezérigazgatóságának most kiadott rendelete értelmében a gyorsvonatok utasai, akiknek utazási céljuk valamelyik gyógyfürdő, vagy üdülőtelep, a jövőben nem szakithatják meg utjukat, ha azt akarják, hogy a jegy a visszautazásnál is érvényes legyen. Ezen intézkedés alól csupán a külföldi utasok képeznek kivételt, akik nemzetközi vasutjeggyel utaznak.

— **Gyermekek halálos szerencsétlensége.** Bucurestiből jelentik: Creculesti községben tömeges gyermekszerencsétlenség történt a Colentina tóban. Öt gyermek fürdött és közben az egyik kislányt elragadták a hullámok, mire ketten siettek segitségére. A gyermekek uszni nem tudtak és a tragédiát végignéző falusi lakosok közül is többen a tó vizébe ugrottak, de az öt fürdőző gyermek közül csak kettőt tudtak megmenteni, három alámerült.

— **Munkához fogott az aradvárosi jégkárbecslő-bizottság.** Dr. Ioan Ursu városi interimárbizottsági elnök vezetésével csütörtökön reggel szállott ki az aradi határba a város jégkárbecslőbizottsága. A bizottság részletes jelentést tesz a legközelebbi városvezetőségi ülésen a megállapitásairól.

— **Két nagy földrengés előtt.** New-Yorkból jelentik: Az amerikai geofizikai szövetség egyik vezetője, H. Landsberg professzor kijelentette, hogy junius végén rendkivül sulyos földrengés lesz valahol a világon. A földrengés fókusza aránylag közel lesz a föld felszinéhez, de összefüggésben áll egy másik fókusszal, amely sokkal mélyebben fekszik és amely a földnek egészen más részén körülbelül három hónappal később fog földrengést előidézni. Mind a két földrengés óriási pusztitást végezhet.

— **Gyárfás Elemér gyásza.** Gyárfás Ferenc harmadéves orvostanhallgatót, Gyárfás Elemér szenátor váratlanul elhunyt fiát Szegeden, a Szent Imre kollégium kápolnájában, összes társai megható részvételével bemutatott engesztelő szentmiseáldozat után kedden, május 21-én délelőtt helyezték végső nyugovóhelyére a szegedi városi római katolikus temetőben, édesatyja és István bátyja jelenlétében.

— **Sztrájk a csepeli posztógyárban.** Budapestről jelentik: A csepeli posztógyár 950 munkása tegnap délután sztrájkba lépett, miután a gyárigazgatóság bércsökkentést és nehezebb munkafeltételeket akart keresztülvinni. Reggel kiterjedt a sztrájk a gyár másik műhelyére is s igy a sztrájkolók száma 1500-ra emelkedett. Az igazgatóság már hajlandónak nyilatkozott a bércsökkentésről lemondani, de a munkások ragaszkodnak a munkafeltételek változatlanságához is.

— **Jóváhagyta a zárszámadásokat a városi munkanélküli segélybizottság vezetősége.** A városi munkanélküli segélyakció vezetősége a vezetőségi tagok nagy érdeklődése mellett tartotta meg elszámolását az 1934—35. évi városi munkanélküli segélyakcióról. A vezetőség tudomásul vette az előterjesztett elszámolást.

— **Halálozás.** Grosz Ede, az alvácai mészüzem volt igazgatója hosszas szenvedés után, munkás életének 75-ik évében Aradon elhunyt. Az elhunytban dr. Grosz Andor ügyvéd (Halmagiu) édesapját gyászolja. Temetése 24-én, délután 5 órakor lesz az aradi neolog zsidó temető halottasházából.

Értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy
szücsüzletemet
Str. Eminescu 2. sz. alól **Str. Moise Nicoara 2. sz. alá helyeztem.**
Szőrmedolgok nyári megóvását és mindennemü szőrmemunkát julányosan vállalok. 8170
Rosenzweig Elemér szücsmester

— **Lovagias ügy a budapesti Kenyeres-botrányból.** Budapestről jelentik: Bajcsy-Zsilinszky Endre „Szabadság" cimü lapjának legutóbbi számában vitéz Mecsér András nemzeti egységpárti képviselőt is Kenyeres-Kaufmann protektorai közé sorozta. Mecsér András emiatt Kölcsey István és vitéz Kenyeres János országgyülési képviselők utján lovagias elégtételt kért Bajcsy-Zsilinszky Endrétől, aki Borbás Gáspárt és Tombor Jenő nyug. vezérkari ezredest nevezte meg megbizottaiul. A két fél segédei szerdán délelőtt ültek összse tárgyalásra.

= **Benzinháboru tört ki Ausztriában.** Bécsből jelentik: A benzinvállalatok kartellje és az automobilgyárak között elkeseredett harc támadt, mert a kartell literenkint három garassal emelte a benzin árát. Az osztrák kormány is állást foglalt a benzinkartell drágitása ellen, amely a kormány pénzügyi és gazdasági célkitüzéseit is fenyegeti. A kormány ugyanis rövid idővel ezelőtt eltörölte az automobil-taksákat, hogy emelje az autógyárak és az autókereskedelem forgalmát, amelyet a benzin áremelése károsan befolyásol.

Egyéni stilus!

— Látod, meglátszik még a fákon is, hogy én ültettem őket..!

Az aradi szimultán sakk-torna végső eredménye

Znosko Borovsky Eugén világhirü orosz sakkmester a Dáciában rendezett sakktornán Arad legjobb sakkozóival mérte össze erejét és Arad megállta a helyét, mert a mesterrel szemben szebb eredményt ért el, mint Prága sakkozói, akik 38 játszma közül csak 2 nyert és 2 eldöntetlent tudtak kihozni. Ugyanakkor Arad sakkozói 34 játszma közül 4 nyert és 3 eldöntetlen parti eredményével dicsekedhetnek. Az aradi sakkozók közül Borovsky mester ellen nyertek *Bizám, Ábrahám, Weisz* és *Melchner*. Döntetlenül végeztek *Kubick, Popp* és *Wittenberg*, mig 27-en becsületes küzdelemben „elvéreztek" a 64 kockás harc mezején.

A versenyen a timisoarai sakkozók kiküldöttel képviseltették magukat, aki ugy Borovsky mestert, mint a szép eredményt elért hét aradi sakkozót meghivta Bánát fővárosába.

— **Könnyen végzetessé válható gázolás történt Aradon.** A Consistoriului- és a Pop Cicio-uccák sarkán haladt kerékpárjával Hönig László 12 éves iskolásfiu, amikor nagy sebességgel közeledett az Ar. 23. számu hatalmas Daimler-autó, amely a püspökség tulajdonát képezi. Az autó soffőrje már nem tudott kitérni és a kisfiut elütötte. A kihivott mentők a fiucskát a kórházba szállitották, ahol dr. Németh Miklós vette kezelés alá és megállapitotta, hogy Hönig László csak kisebb zuzódásokat szenvedett. Hazaszállitották szülei lakására.

Replika

— Nagymama, mi az a ballépés?

— Ha olyasmiről van szó, amiről a kisgyermekek előtt nem szabad beszélni.

— Anyuka is azt mondta, hogy ballépés az olyan kisgyermek, akiről nem szabad beszélni.

— **A sztrájkoló párisi midinettek harca a rendőrökkel.** Párisból jelentik: A midinettek, akik negyedik napja sztrájkolnak, ma ujra uccai tüntetést rendeztek a város különböző negyedeiben. A midinettek a fizetésredukciók ellen harcolnak és uj munkaszerződések megkötését követelik. Kijelentették, hogy amig kivánságaikat nem teljesitik, nem hajlandók munkába állni. Páris nagy divatszalonjaiban megakadt a munka. A teljes szezon idején a nagy magazinok ruhaszükségletét nem tudják kielégiteni. A tüntetések megakadályozására, rendőri karhatalom vonult ki, amely oszlásra szólitotta fel a tömeget. A sztrájkoló nők nem voltak hajlandók távozni. Csakhamar heves összetüzésre került a sor, melynek során sok sztrájkoló nő sulyosan megsebesült. A sztrájkoló midinettek közül többeket letartóztattak. A midinettek sztrájkja ma véget ért. A legtöbb áruház eleget tett a sztrájkoló munkáslányok követelésének és bár a béreket leszállitotta, hozzájárult a darabszámos munka bevezetéséhez.

— **Elrontott gyomor** és az ezzel összefüggő bélzavarok, felfuvódás, kellemetlen szájiz, émelygés, homlokfájás, láz, hányás, hasmenés vagy szék szorulás eseteiben már egy pohár természetes **„Ferenc József"** keserüviz is igen gyorsan, biztosan és mindig kellemesen hat.

— **Az országos diákverseny aradi nyertesei.** A diákok országos versenyének dijait tegnap osztották ki Bucurestiben, Anghelescu közoktatásügyi miniszter jelenlétében. A versenyeken tudvalevőleg többszázan vettek részt az ország minden részéből. Az aradi középiskolai tanulók közül az első dijat Pop Gavril, a Moise Nicoara liceum III. osztályának eminens tanulója, valamint Eftimiu Atena, a Ghiba Birta leányliceum negyedik osztályának szorgalmas növendéke nyerte.

— **P. Stroiescu őrnagy, az aradmegyei premilitáris oktatás vezetője közli:** A sport összes barátait meghivjuk a szombaton délután négy órakor, a Gloria-pályán tartandó premilitáris labdarugó mérkőzésre. Ezen a mérkőzésen a premilitáris kiképzés alatt álló ifjak táborából két labdarugó csapatot állitunk ki. Az első félidőben az első, a másodikban pedig a második csapat játszik az egyik aradi csapattal (egyelőre még nem állapitották meg, hogy melyikkel). A közönségnek az a feladata, hogy a két premilitáris csapat tagjai közül kiválogassa a legjobb tizenegyet és a három tartalékot. Ezek vesznek majd részt a junius 8-iki bucurestii sportünnepségeken, amelyeken az uralkodó is megjelenik. A cél tehát az, hogy Arad valóban kiváló premilitar válogatottat küldjön Bucurestibe és, hogy ez a válogatott szép eredményt biztositsan a bucurestii futball tornán.

Halálugrás kihallgatás előtt a brünni rendőrségen

Brünnből jelentik: A treraui csendőrség elfogta a napokban Odvarka Jánost, akit azzal gyanusitottak, hogy részese annak a hatalmas betörésnek, amelyet nemrégiben a trencséni szlovák Általános Hitelbankban követtek el, amely alkalommal a betörők három százharminc ezer koronát zsákmányoltak. Odvarka a hosszas vallatás során elmondotta, hogy ő a betörésben nem vett részt, csupán az esznét adta és ezért 15 ezer koronát kapott a tulajdonképpeni betörőktől, illetve Kalabus Vencel munkanélküli soffőrtől, aki az utóbbi időben tudomása szerint sürün fordult meg nemzetközi betörők társaságában.

Kalabust csakhamar kézrekeritette a brünni rendőrség és a minap ki akarta hallgatni. Amikor a soffőr a brünni rendőrfőnökségen egy csendőrőrmester őrizete mellett kihallgatására várt, hirtelen egy pohár vizet kért őrzőjétől. Ahogy megitta a pohár vizet és visszaadta a poharat a csendőrnek,

hirtelen nekifutott a bezárt ablaknak, fejével keresztültörte azt és kiugrott az uccára.

A csendőr utánarohant, el is kapta egy pillanatra még a lábát, de nem tudta már visszatartani a zuhanásban. Kalabus koponyatörést szenvedett és röviddel kórházba szállitása után meghalt. Érdekes, hogy a soffőr kihallgatása előtt egyáltalán nem viselkedett idegesen.

A vizsgálat megállapitotta, hogy a nagyszabásu trencséni betörés tettesenek legnagyobb része átmenekült Ausztriába. Az egyik tettest Onderka István hirhedt betörő személyében sikerült Loboditzban letartóztatni. Valószinüleg ujabb letartóztatások is várhatók a trencséni bankrablás ügyében.

— *ZÜRICHI ZÁRLAT: Páris 20.38, London 15.28, Newyork 309.58, Milánó 25.47 és fél, Amszterdam 209.15, Berlin 124.40, Wien (—), Prága 12.88, Varsó 58.25, Belgrád 702, Bucuresti 305.*

— **A csehszlovák szenátusi választások végeredménye.** Pozsonyból jelentik: A Csehszlovák Távirati Iroda előzetes jelentése szerint a szenátusi választások eredménye a következő: Csehszlovák agrárpárt 23 mandátum. Csehszlovák szociáldemokrata párt 20 mandátum. Csehszlovák nemzeti szociálista párt 14 mandátum. Csehszlovák néppárt 11 mandátum Autonómista blokk (Hlinka) 11 mandátum. Kramár-Stribrny 9 mandátum. Iparospárt 8 mandátum. Henlein pártja 23 mandátum. Német szoc. dem. 5 mandtáum. Német ker. szoc. párt 4 mandátum. Magyar ellenzék és német blokk 5 mandátum. Kommunista párt 16 mandátum. Gajda pártja és a Bund der Landwirte nem jut szenátusi mandátumhoz.

— **Cukor János továbbra is fogva marad.** Az Aradi Közlöny budapesti tudósitója jelenti, hogy Cukor Jánost és Czifrák Annát a budapesti törvényszék letartóztatta. Ma hirdették ki előttük a letartóztatási végzést és igy mindketten a törvényszék fogházába kerültek. A hir annál is inkább érdekes, mert Aradon ugy tudják, hogy Cukor János szabadlábra került és igy védekezik a csalás és okirathamisitás vádja ellen. Cukor János leánytestvére, Beckné-Cukor Aranka a vádat fenntartotta bátyja ellen. Az ügyben további érdekes fejlemények várhatók.

Táncmese-délután
vasárnap 4½ órakor a téli szinházban.
62 szereplő. Uj müsor.
ÉGHY GHYSSA növendékei

— **Halálraégett három vasalónő.** Bucurestiből jelentik: A főváros egyik legelegánsabb vendéglőjének mosókonyhájában három vasalónő asztalnemüeket vasalt. Munkájuk közben a benzinnel melegitett vasalógép felrobbant és a szétfröccsenő benzintől tüzet fogott az asszonyok ruhája. A három vasalónő kétségbeesett kiáltozások között az udvarra rohant, eközben egész ruházatuk tüzet fogott és mindhármukat már csak haldokolva szállitották kórházba.

— **Ma az alanti gyógyszertárak tartanak éjjeli szolgálatot:**

RÉNYI: Bulevardul Regina Maria.
KAJN: Piata Avram Iancu
NIEDERMAYER: Piata Sft. Sava.

— **Az Aradon elfogott nemzetközi betörők bünlajstroma.** Megirtuk, hogy az aradi rendőrség tovább folytatja az Aradon elfogott két nemzetközi zsebmetsző és betörő Schuller és Arnstein ügyében a vizsgálatot. Kiderült, hogy Schullert rendes nevén Kanitzky Lébnek hivják. Mind ketten Oroszországból szöktek Romániába. A szélhámosok azonban csak az országban ismerték meg egymást, illetve a vacaresti-i fegyházban 1930-ban, ahol mindketten lopásért ültek. Itt örök barátságot fogadtak egymásnak és szabadulásuk után, egyikük Kanitzky Leb Aradra jött „szerencsét" próbálni. Néhány kisebb „munkája" után rendőrkézre került, hosszabb ideig ismét eltünt a közéletből, mert néhány hónapra elitélték. Szabadulása után Ploiestibe ment, ahol összetalálkozott a két barát... Utjuk ismét visszavezetett Aradra, ahol hamarosan megfosztották szabadságuktól őket. Három ország és még több város kéri őket az aradi rendőrségtől és ma a kérvényezők száma ismét növekedett egygyel, amennyiben Ploiesti is igényt tart a két „jónevü" betörőre. Az aradi rendőrségnek most az okoz fejtörést, hogy hová küldjék először, valószinü azonban az lesz, hogy előbb az aradi törvényszéknél felelnek a helyi ballépésükért...

Eltévedt a fellebbezés, a halálraitéltet kivégezték

Emberéletet követelt áldozatul, hogy a losangelesi birósági jegyző hanyagsága következtében egy akta elakadt a bürokrácia utvesztőjében. Az áldozata Rush Griffin 19 éves néger, akit halálraitéltek, mert megölt egy orvostanhallgatót, azonban az ügy még nem volt lezárva, mert a védő fellebbezést nyujtott be, azzal az indokolással, hogy Griffin jogos önvédelemből lötte le a diákot. Az ügyvéd a fellebbezés benyujtása után nyugodtan elutazott a városból s a napokban megdöbbenve olvasta az ujságban, hogy védencét felakasztották. Nyomban táviratozott Los Angelesbe és felvilágositást kért. Igy derült aztán ki, hogy a jogilag teljes érvényü fellebbezés, amelynek természetesen a kivégzés elhalasztását kellett volna maga után vonnia, nem lehetet hatályos, mert a törvényszéki jegyző nem továbbitotta, hanem az akták között felejtette.

— **Ezer lei büntetés pálinkafőzésért.** Az aradi törvényszék ma ezer lei pénzbüntetésre itélte Campean György maceai lakost, mert meg nem engedett anyagból pálinkát főzött. Campeant ugyanebben az ügyben polgári uton egyszer már ötezer leire itélték. Ez ellen fellebbezést jelentett be, a mai itéletben viszont megnyugodott.

Legszigorubb rabbinátusi felügyelet mellett mindennap friss koser **כשר hus kapható**
Borju hus kgr. — — 24 lei
Marha hus kgr. — — 16 lei
KOCH MÓR és tsa, Piata A. Iancu 12. 3143

— **Lopás vádjával** terhelve állott ma délelőtt az aradi törvényszék előtt Petrescu Vela és Panjoana Saveta. A vád az volt ellenük, hogy egy hetipiaci napon Angele István Metianu-ucca sarkán lévő üzletéből három vég vásznat loptak el. Angele István azonban tetten érte őket, a vásznat visszavette és mindkettőjüket átada a rendőrségnek. A törvényszék Petrescu Velát 10 napi elzárásra itélte, Panjoana Savetát pedig felmentette.

Leguiabb női divatkalap modelljeim megérkeztek
Alakitásokat is legujabb modellek szerint vállalok
Schön Anna Strada V. Goldis 1. (v. Bohus-pal.) 3144

— **Az aradi Munkakamara** az érdekeltek tudomására hozza, hogy inasnak a következő szakmákban elhelyezkedni akaró tanulók jelentkeztek: Pékmühelybe ajánlkozik 1 inas, borbélynak 7, kereskedőnek 1, szabónak 14, kovácsnak 7, szücsnek 3, kovácsnak 7, kéményseprőnek 2, elektrotechnikusnak 6, mészárosnak 2, fegyverkovácsnak 1, CFR. mechanikusnak 32, Astrához ajánlkozik 22, lakatos mechanikusnak 22, mechanikusnak 33, cipésznek 8, kerékgyártónak 1, esztergályosnak 6, asztalosnak 16, nyomdásznak 5, soffőrnek 1, mázolónak 1, épitészmunkásnak 1, bármely szakmára ajánlkozik 5.

— **Páratlan értékü leletet találtak Budán.** Budapestről jelentik: A budai oldalon levő Fortuna-ucca 6. számu házban munkások épitkezési munkálatok közben egy ládát találtak, amelyben 140 darab szinezüst tallér és egy arany dukát volt elhelyezve. Az esetet bejelentették a rendőrségnek, ahol megállapitották, hogy páratlan értékü s nagyfontosságu leletről van szó, mert a láda egy 400 év előtt élt gyüjtő tulajdona lehetett. Valamennyi tallér a német és osztrák fejedelemségek kibocsájtásából származik és 1570. év körüli időből való.

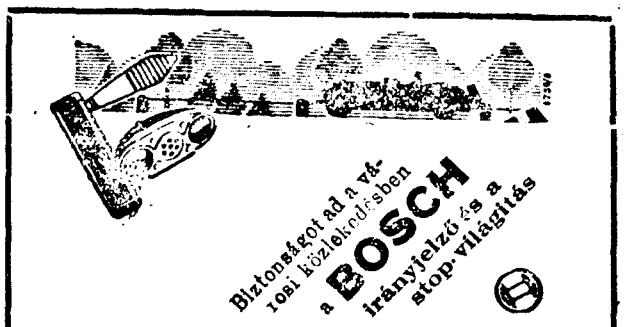

Minden szaküzletben kapható.
Romániai vezérképviselet:
Leonida & Co. Bucuresti és fiókjai
Bosch szolgálatok Timisoaran és Brasovban

Lezuhant

az Egyesült-Államok egyik óriás-repülőgépe

Newyorkból jelentik: A Csendes-Óceánon lefolyt tengerészeti hadgyakorlatok során az Egyesült-Államok egyik óriási repülőgépe lezuhant és elsüllyedt. Az eddigi jelentések szerint a gépen volt hat tengerészeti repülő életét vesztette. A gép a hadgyakorlatok közben segélyjelzéseket fogott fel egy másik repülőgépről, amely motorhiba miatt a tengeren kényszerleszállást végzett és órákon át hánykolódott a tengeren. Az óriási hidroplán, amely a 6. T. 7. jelzést viselte, a kényszerleszállást végzett gép fölé sietett és igy igyekezett segitségére lenni a másik gépnek, de csakhamar egy hadihajó érkezett a közelbe, amely felvette a vizen levő gép pilótáit, majd magát a gépet is a fedélzetre emelte. Közben azonban a 6. T. 7. nyomtalanul eltünt a közelből. Hosszas keresés után derült csak ki, hogy valahol lezuhant a tengerbe és el is süllyedt pilótáival együtt.

— **Külügyminiszternek neveztek ki egy Romániában tartózkodó délamerikai ujságirót.** Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy a délamerikai országokból egy ujságiró-csoport mintegy két héten át tartózkodott Romániában és az ország megismerése céljából kirándulásokat tettek. Az ujságirók tegnap este hagyták el a fővárost és Constantaban hajóra szálltak. Alig egy órával távozásuk után távirat érkezett San Domingo államból, amely felszólitja Brache ujságirót, hogy haladéktalanul térjen haza, mert távollétében külügyminiszternek nevezték ki. A távirat tartalmát azonnal közölték a constantai hatóságokkal, amelyek az uj san-domingoi külügyminiszter tudomására hozták kinevezését.

— **Szeplőt, mitessereket,** pattanásokat, arcfoltokat, bőrráncokat, bőrsömört legrövidebb időn belül megszüntet a Földes-féle **Géniusz Crem.** Az arcbőr üde, bársonyos és sima lesz. Egy tégely 40 lei Esteli és nappali használatra külön kapható. Földes gyógyszertár Arad. 1782

* **Az aradvárosi zeneiskola növendékeinek évzáró hangversenyét május 26-án,** délután 6 órakor tartják meg a következő programm mellett: 1. Bach: Polonaise. Előadja: Sándor Arabella. 2. Mendelsshon—Bartholdy: Auf Flügeln des Gesanges. Előadja: Kondoros Sándor. 3. Rieding: Rondo No. 2. Előadja: Székely Klára. 4. A. Moffat: „Lie lustige Tirolerin". Előadja: Tulbure Aurél. 5. Rumeau: Gavotte. Előadja: Bács Károly. 6. Lorenz: Carneval de Bucuresti. Előadja: Mircea Albon. 7. Nottara: Siciliano. Előadja: Kozma Ionel. 8. Wieniawsky: Legenda. Előadja: Kallós Gyula. 9. Seybold: Sonatine. Előadja: Gheorghiu Steila. 11. Pleyel: Duc. Előadja: Krajcsovics Ludovic és Kallós Gyula. 11. Wieniawsky: Obertass. G-dur. Előadja: Róth Fülöp. 12. Mozart: Sonata F-dur. Előadja: Frank Klárika. 13. Gyermekzenekar hangversenye. Dirigál: Medveczky Margareta zenetanárnő.

— **Az Aradi Magántisztviselők Egyesülete** f. hó 26-án kirándulást rendez a milovai völgybe. Utvonal a CFR. állomástól iparvasuttal a forrásig. A forrástól gyalogtura, csakis gyakorlott turistáknak a 708 méter magas „Ivanita" csucsig, onnan vissza az iparvasuthoz. Jelentkezni lehet péntek estig mindennap 5—7 óra között az Egyesület helyiségében (Str. V. Goldis No. 6.) ahol a részletes felvilágositásokat megadják.

— **Ha heveny, izületi csuzban,** vese- és májkólikában, reumában, érelmeszesedésben szenved, ha javulást vár gonorrhea, hólyaghurut, prostatis, stb. bajaira, az egyedüli tanács, amely adható: vegyen URODONAL-t.

HOLNAP A CORSOBAN „Az uj Palesztina" premierje JOSELE ROSENBLATT New-York-i fókántorral a főszerepben. 3139

SZINHÁZ — MŰVÉSZET

Castiglioni felesége filmszinésznő lett Hollywoodban

Kenyeret kell keresni az egykor milliomos bécsi bankár feleségének

Camillo *Castiglioni*, az inflációs idők dusgazdag bécsi bankárjának nevére még jól emlékeznek nemcsak Bécsben, de Budapesten is, ahol virágzása idején gyakran fordult meg a müvészetek és különösen a szinház e bőkezü mecénása.

Ő volt az, aki a többi között annak idején megvette és roppant költséggel átalakittatta *Reinhardt számára a bécsi Josefstaedter Theatert*, majd — milliárdjai legdusabb bősége korszakában — *feleségül vette a Burg-szinház ifju müvésznőjét, Buchmann Iphigeniát*, aki tizenhatéves korában nagy sikerrel játszotta a Burgtheaterben *Shaw* „Caesar és Kleopatra"-jának női cimszerepét.

Amilyen gyorsan feltünt, olyan gyorsan el is tünt a szinpadról Buchmann kisasszony: mint Castiglioni felesége visszavonultan élt előkelő, csöndes társadalmi életet bécsi palotájában és pompás villájában, a *Grundlsee* mellett, amelyet férjétől kapott ajándékba.

Ezt a villát is, mint Castiglioni és felesége minden más ingatlanát, sőt ingóságát is, már rég lefoglalták a hitelezők, mert az egykori csodabankár anyagi helyzete, mint ismeretes, *alaposan megváltozott*. Sőt a minap lefoglalták azt a negyven ládát is, amelybe összecsomagolták Castiglioniné-Buchmann Iphigenia ruháit és fehérnemüit, hogy elküldjék az egykori szép burgszinházi szinésznő után — *Hollywoodba*.

A Grandlsee melletti villa, a bécsi palota, a tömérdek ékszer, a nagy vagyon egykori urnője ugyanis elhatározta, hogy *ezentul kenyeret fog keresni és visszatér ismét a szinpadra*. Természetesen mindenekelőtt Reinhardtra gondolt, akinek a férje „a jó időkben" szinházat vásárolt, levelezni kezdett vele és *Reinhardt kihivta Hollywoodba, ahová nemrégiben meg is érkezett*. Ott megindultak a tárgyalások, amelyeknek az lett a vége, hogy Reinhardt következő amerikai filmjében *főszerepet biztositott Castiglioni felesége számára*.

Hollywoodban éppen aznap irták alá Buchmann Iphigenia első filmszerződését, amikor *Haas* gráci nagyiparos és szinházi vállalkozó sok egyéb vagyontárgyon kivül — egy százezersillinges követelése biztositására — lefoglaltatta Castiglioniné ruháit és fehérnemüjét is.

A kinai Greta Garbo,

Wu kisasszony Európában beszél a kinai filmgyártásról

Az utóbbi esztendőkben Kinában is megindult a filmgyártás. *Wu* kisasszonynak hivják a kinaiak legdivatosabb filmszinésznőjét, — a sárga *Greta Garbót* — aki eddig 65 filmben játszott főszerepet. Berlinben kezdte meg karrierjét, azután Moszkvában filmezett, majd Kinában töltött hosszabb időt. Most Párisban tartózkodik. A kinai filmgyártásról és terveiről a következőket mondotta:

— Az egyik nagy sanghai vállalat szerződtetett három esztendőre. Még másfél évet kell ott letöltenem, azután *ismét Moszkvába megyek, mert kitünően tudok oroszul és a szovjet filmgyáraknál jobb szerepet és több fizetést kapok.*

— *Kinában most kezd előretörni a hangosfilmgyártás. A legkisebb városokban is nagy mozikat épitenek, ezeknek az ellátására sok-sok film kell.* A külföldi filmeket Kina nem tudja használni. Egy-egy amerikai film — kinai nyelvre szinkronizálva — még megtalálja az utat a közönséghez, de egyébként kinai filmeket követelnek. Nemcsak hazai témákat dolgozunk fel, hanem külföldi irók müveit is. Sanghaiban nemsokára Csehov „Három nővér"-ét fogjuk felvenni. Vállalatom érdekes tervvel foglalkozik. Kinai népmesékből óhajt tréfás sorozatokat kibocsátani. Ez volna tulajdonképpen a kinai Micki-Maus.

— Technikailag a kinai filmgyártás ma már tökéletes. Igaz, hogy a mi vállalatunknál is amerikai operatőrök, hangmérnökök és diszlettervezők dolgoznak. Ez azonban csak átmeneti állapot. Megnyilt a filmmüvészeti főiskola, amely *néhány esztendő alatt kitünő filmszakértőkkel látja el a kinai filmgyártást.*

Wu kisasszony elmondotta, hogy a junius hónapot még Európában tölti, Olaszországot látogatja meg és julius első napjaiban indul haza Kinába.

Öt képért 3 millió dollár. New-yorki távirat szerint a pittsburgi törvényszék Mellon András, a világ leggazdagabb embere adócsalási ügyének tárgyalása során kihallgatta Carman Messmore newyorki mükereskedőt, aki előadta, hogy Mellon 1931-ben 7 és fél millió dollár előleget adott neki az egykori cári Eremitage-gyüjtemény legértékesebb darabjainak megvételére. Messmore a gyüjtemény 2500 festménye közül ötvenet választott ki Mellon számára és ezek közül csupán öt képért 2.975.000 dollárt fizetett. A képek értéke ma felbecsülhetetlen. Az ügyletet a legnagyobb titokban kötötték meg, mert szovjetkörök meg akarták akadályozni, hogy az orosz közönség tudomást szerezzen az eladásról.

Ui név

Wilhelm Furtwängler elutazott Bécsből és megérkezett helyette a husvéti ünnepre Klemens Krauss, a volt bécsi operaigazgató, aki, mint ismeretes, tizéves szerződéssel elfoglalta Furtwängler helyét a berlini állami operaház igazgatói székében. A bécsi humor azonnal kikezdte ezzel a viccel:

— *Tudod, hogy Klemens Kraussnak Berlinben uj neve van? — kérdi egy muzsikus a másiktól.*

— *Micsoda?*

— *Furtdrängler...*

*** Bassermann eladja luganoi villáját, mert elvesztette két szomszédját.** A nagy német szinmüvész, Bassermann Albert meghatóan szép elhatározásáról érkezik hir. Nála jóval kisebb irigy és elbizakodott szinészek okulhatnak belőle. Bassermannéknak csodaszép villájuk van a luganoi tó partján, hatalmas teraszokkal, pompás parkkal. Ha nem játszott, vagy nyári szünideje volt, idevonult mindig pihenni a müvész, aki imádta ezt a birtokát. Most mégis megbizást adott egy svájci ügynöknek, hogy adja el hires villáját: nem akar többé odamenni. Elhatározásának — mint baráti körben jól tudják — az az oka, hogy rövid idő alatt meghalt két szomszédja. Az egyik Pallenberg volt, a másik Moissi, akiknek müvészetét és barátságát egyaránt nagyrabecsülte Bassermann.

Fröhlich Gusztáv nyilatkozik

Alpár Gittáról és Lida Baarováról

Három nappal ezelőtt még Berlinben szerepelt mint magyar katona a Szántó György hires regényéből irt „Stradivarius" cimü Bolváry-film utolsó felvételeiben Fröhlich Gusztáv és most már Bécsbe készül „Teufelskerl" cimü filmjére, az ötödik uj filmre, amelyben az utóbbi időben fellép.

Csöppet sem haragszik, amikor az ujságiró, aki beszélget vele, mindenekelőtt Alpár Gitta felől kérdezősködik és válópere iránt érdeklődik.

— Nem is hiszik — mondja Fröhlich szomoru arccal — hogy mennyire elfárasztott engem ez az affér és állandóan milyen rossz hangulatban vagyok. Semmire sem válaszoltam, amit a feleségem állitott, csak egyszer szólaltam meg, amikor már nem lehetett hallgatnom.

— Két dolgot szeretnék már nyomatékosan megállapitani — végzi nyilatkozatát Fröhlich Gusztáv. — Először azt, hogy válásunknak semmiféle ugynevezett politikai oka nincs és soha egy rossz szót nem szóltam gyermekünk ellen; másodszor pedig azt, hogy minden hiresztelés és interviu, amely szerint uj házasságot kötök Lida Baarova kisasszonnyal, téves és — korai.

Fedák Sári és Aknay Vilma

perének főtárgyalása megkezdődött Losangelesben

Losangelesből jelentik: Az itteni biróság ma kezdte meg Fedák Sári és Aknay Vilma ismeretes ügyének főtárgyalását. A két szinésznőt az ügyészség fondorlatos összebeszéléssel vádolja, amelyet Aknay Vilmának Vajda Ernő ellen házassági igéret megszegése miatt inditott 25.000 dolláros igényperében követtek el. Az ügyész mindjárt a tárgyalás elején, amikor ismertette a vádiratot, bejelentette, hogy a két szinésznő levelezéséből kivánja majd bizonyitani, hogy milyen fondorlatos módszerrel akartak pénzt szerezni ketten Vajda Ernőtől. Mint ismeretes, a per mellékhajtása volt az az eljárás, amely Fedák Sári ellen indult meg, hamis eskü cimén. Ebben a perben azonban a biróság felmentette Fedákot, viszont érdekes epizódja ennek az ügynek az is, hogy Aknay Vilma ügyvédje a hamis házassági igéret megszegése cimén Vajda ellen tett feljelentést visszavonta.

A végrehajtott Rökk Marika

25.000 schillinges büntetését lejátszhatja Gyimesnél

A cirkusz csillaga bécsi afférjával kapcsolatban ismeretes, hogy Rökk Marikát az osztrák artistabiróság 25.000 schilling pénzbüntetésre itélte. A magas összegü büntetés már régen esedékessé vált és azt Rökknek hónapokkal ezelőtt Gyimes kezéhez kellett volna fizetnie, a népszerü primadonna azonban a tartozását mindeddig nem fizette meg, Most végre Gyimes Vilmosnak, A cirkusz csillaga bécsi vállalkozójának sikerült módot találni arra, hogy Rökk Marikának az Ufától való járandóságát letiltsa. Berlinben nemcsak Rökk Marika gázsijának megfelelő összegét foglalták le, hanem *ruháit és ékszereit is.*

Bécsi jelentések szerint Gyimes Vilmos, Rökk Marika volt igazgatója érdekes közvetitő-ajánlatot tesz a primadonnának. Értesülésünk szerint

Gyimes felajánlja, hogy a 25.000 schillinget Rökk Marikának nem kell készpénzben fizetnie, hanem ezt az összeget megfelelő időben az egyik bécsi szinházban lejátszhatja.

Rökk Marika idegeit egyébként ismét alaposan megviselte az ellene vezetett végrehajtás, amelynek valóban happy endje lenne a kényszerü, de a pénzbüntetésnél lényegesebben kisebb áldozatot jelentő vendégjáték.

*** Chaplin Japánban.** A „Miako" cimü japán lap szerint Charlie Chaplin Japánban nyaralót épittet. Chaplin a legközelebbi nyarat már Japánban óhajtja tölteni.

*** Horváth Mici és Forgács Sándor szereplése Székely Bálint aradi bucsuestjén.** Városszerte már most nagy érdeklődés nyilvánul meg Székely Bálint bonviván junius elsejére tervezett előadóestje iránt. A gazdag és abszolut szórakoztató müsornak kiemelkedő száma lesz Horváth Mici fellépése, akit hosszu idő óta nem volt alkalma a közönségnek viszontlátni. Horváth Mici rajongóinak nagy tábora bizonyára teljes számmal képviselve lesz Székely Bálint előadóestjén, hogy meghallgassa a kiváló müvésznőt, aki ez alkalommal klasszikus és modern énekszámokat fog előadni Forgács Sándor viszont ez alkalommal is modern versekkel fog kedveskedni [illegible] közönségének. Az Iparos Otthon nagytermében megtartott reprezentativ előadás után Székely Bálint [illegible] müsorral is szolgál közönségének. Az előadóestélyre müsorral lehet belépni.

*** Korda békefilmje.** Mint Londonból jelentik, Korda Sándor egy hatalmas békefilmet fog legközelebb készitení öt verzióban: német, francia, angol, olasz és spanyol nyelven. A film intelem lesz minden nép számára és „Emberiség, hova mégy?" lesz a cime.

*** Két filmért százezer dollárt kap Marlene Dietrich.** Hollywoodból jelentik, hogy a Paramount uj szerződéssel két filmre lekötötte Marlene Dietrich-et. A német-amerikai filmsztár e két uj filmjéért százezer dollár honorárium kap.

Beismerő vallomást tett

Mattyasovszky főigazgató gyilkosa

Lesti Andor szolga kezdetben hazug vallomásokkal igyekezett félrevezetni a rendőrséget — Vasárnap délután telefonon megfenyegették az agg főpapot

Budapestről jelentik: A „Mai Nap" Mattyasovszky Cassian tankerületi főigazgató meggyilkolásával kapcsolatosan nagyobb riportban igyekszik bizonyitani, hogy a rablógyilkos Lesti Andor szolga már rég óta készült gazdájának megölésére. A lap értesülése szerint, a most elmult vasárnap délután egy ismeretlen férfihang telefonon kereste a bencésrendi főpapot. Amikor Mattyasovszky jelentkezett a telefonnál, az ismeretlen hang ezeket mondotta:

— Vigyázz, mert szétverik a fejedet, mint a névtáblát az aitódon!

A szavakra a főigazgató letette a kagylót és felkérte a központot, hogy mondja meg, mely számmal volt az imént összeköttetésben. Az automatikusan müködő kapcsolási rendszer miatt azonban ezt nem tudták kideriteni, mire az igazgató lement a földszinten lévő igazgatói irodájához és megnézte névjegytábláját, de azt épen találta. Megállapitották, hogy

Lestinek vasárnap délután kimenője volt és csakis ő telefonálhatott gazdájának.

Megállapitották azt is, hogy vendéglőkben Lesti nagyobb hitelt élvezett és adósságait csak most két héttel ezelőtt fizette ki az utolsó fillérig. Azt gyanitják, hogy közvetlenül ezidő előtt Lesti ellopta gazdájának csek-könyvét és ennek felhasználásával szerezte meg a maga számára szükséges pénzt, amelyből kifizette az adósságokat. Valószinü, hogy a csekk-könyv eltünésére kedden jött rá a főigazgató, aki megfenyegette esetleg a tolvaj szolgát, mire az bosszuból, vagy esetleg félelemből gyilkolta meg a főpapot.

A nyomozás megállapitotta, hogy Nyiregyházán, megérkezése után, betért a „Kék Macska" nevü vendéglőbe, ahol megebédelt, majd elolvasta a budapesti lapok cikkeit a gyilkosságról. Itt kezdett udvarolni a vendéglő fiatal pincérlányának, akinek felajánlotta, hogy megvárja és hazakiséri. Később ki is ment az uccára és 4 óráig várt a pincérlányra, amikor azzal együtt elment annak lakására, ahol tudvalevőleg letartóztatták.

A gyilkosság lefolyása

Arra a kérdésre, hogy miért ölte meg a főigazgatót, a letartóztatásban levő fiatal szolgalegény a következőket mondta tegnap éjszakai kihallgatása során:

— Felbosszantott a méltóságos ur. Ugy megharagudtam rá, hogy azt sem tudtam, mit teszek. Az utóbbi időben mindig veszekedett velem és mindig sértegetett.

Azt állitja, hogy vasárnap este egy cserkész-zászlót kellett volna felakasztani a főigazgató szobájának falára. E közben a főigazgató észrevette, hogy a hőmérő nincs a helyén. Amikor Mattyasovszky megkérdezte, hogy hol van a hőmérő, ő megmondta, hogy kölcsön adta az intézet egyik tanárának. Erre a főigazgató éktelen lármát csinált, hogy miért adta oda az ő engedelme nélkül a hőmérőt. Lestinek elfogyott a türelme — amint ő mondja, —

kiszaladt a fürdőszobába és magához kapta a fejszét, amellyel ütött, ahol látott.

Arra a kérdésre, hogy mit vitt el a lakásból, kijelenti, hogy semmit, mert nem volt szüksége semmire. Ma délelőtt dr. Kemenes főigazgató összehivta a tanári kart és megkérdezte, hogy ki kapott kölcsön egy hőmérőt vasárnap, vagy az azt megelőző napokban Lestitől. Kiderült, hogy Lesti nem mondott igazat, mert a hőmérőről egyik tanár sem tudott semmit. Tehát valószinüleg nem is került szóba Mattyasovszky és a szolga között a hőmérő ügye.

A gyilkos Lestit egyébként a budapesti rendőrség két detektivje az elmult éjszaka hozta fel Budapestre.

Beismerő vallomás

A késő éjszakai órákban érkezett jelentés szerint Lesti Andort ma délután kihallgatták és a gyilkos ekkor már részletes beismerő vallomást tett. Elmondotta, hogy

régen készül a főigazgató meggyilkolására, mert az igen sokszor megdorgálta őt.

Legutóbb egy bizonyitvány-forma engedélynélküli kiadása miatt lehordta Mattyasovszky Lestit, aki ekkor végleg elhatározta, hogy bosszut áll. Kedden délután látta elérkezettnek az időt, amikor egy számlát vitt be Mattyasovszky irodájába. Mattyasovszky főigazgató egy cserkész-zászlót bizott rá, hogy akassza az iroda falára és amikor hátat fordított a szolgának, hogy a helyet megmutassa, Lesti előkapta a zubbonya alá rejtett fejszét és *fejbevágta az igazgatót.* Mattyasovszky összeesett és csak annyit mondott: „Te..." Lesti az eszméletlenül fekvő embert *még kétszer fejbevágta és a második ütésnél a fejsze is a fejében maradt.* Tettének elkövetése után az igazgató zsebéből előkapta a Wertheim-szekrény kulcsát, kinyitotta a pénztárszekrényt, belemarkolt a huszas bankjegyekbe. Később lement az inasszobába, lemosta magáról a vérnyomokat, átadta a kulcsokat szolgatársának és elsietett. Taxira ült, kihajtatott a kelenföldi pályaudvarra, ott megtudta, hogy Nyiregyháza felé indul legközelebb vonat, sört ivott egy vendéglőben, majd felszállt a vonatra. A vonatban megszámolta pénzét és kiderült, hogy *200 pengőt vitt el.* Lesti egészen Kisujszállásig vett jegyet magának, azonban közben elaludt és ezért ráfizette Nyiregyházáig a különbséget. Nyiregyházán betért a Kék macska-vendéglőbe, ahol megismerkedett egy pincérleánynyal, akinél azután elfogták.

E hó 25-én, szombaton reclam nap!

Minden vásárlóm, aki legalább **100** leiért vásárol ezen a napon,

szép ajándékot kap

Autobox Garage

3168 **Arad, Str. Muresianu No. 5.**

Anna Sten filmprimadonna mellbeszurta Goldwin hirneves filmgyárost

Ujabb véres botrány Hollywoodban a megnemfelelő szereposztás miatt

Newyorkból jelentik: Hollywoodi jelentések szerint, ott olyan hirek terjedtek el, hogy Goldwint, a hires filmgyárost, Anna Sten, a legutóbb felfedezett orosz származásu, gyönyörü filmprimadonna leszurta. Kétségtelen, hogy Goldwin napok óta sulyos betegen fekszik lakásán, betegségének körülményeit titkolják, de bizonyos, hogy valaki véres merényletet követett el ellene. A merényletről különféle hirek terjedtek el, mig most állitólag az derült ki, hogy Anna Sten lett volna a merénylő. A hirek szerint az történt, hogy Anna Sten kifogásolta szerződése megujitásánál a felvett sérelmes pontokat, valamint azt is, hogy olyan szerepeket osztottak ki rá, amelyek egyéniségének nem felelnek meg. A vita közben felkapta Goldwin asztaláról a szerződést, összetépte és földarabolta, majd pedig a levélvágó kést is magához keritette és azt Goldwin mellébe döfte.

Bonyolult pereskedés Aradon

egy pathefon, egy betétkönyv és 8000 lei körül

Érdekes és bonyolult ügyben tartott ma délelőtt tárgyalást az aradi törvényszék. A felperes Wild Veronika volt, akinek a Matei Corvin-uccában trafikja van és aki lopás cimén tett feljelentést volt házigazdája, Iosif Traianné, jelenleg satumarei lakos és ennek fia, Vasile Iosif ellen. A feljelentés szerint Iosif Traianné ez év január 13-ikán fiával együtt bement a Matei Corvin-uccában lévő trafikba és onnan — arra való hivatkozással, hogy Wild Veronika neki a házbérrel tartozik — elvitt egy pathefont, hat darab hanglemezt, valamint a bélyegkönyvet, amelyben a bélyegeken kivül nyolcezer lei készpénz is volt. Az üzletben ekkor nem tartózkodott Wild Veronika és Iosif Traianné, valamint fia a pathefont és a bélyegkönyvet Dupák Gizella, a trafik alkalmazottja jelenlétében vitte el.

A törvényszék először Iosif Traiannét hallgatta ki, aki elmondotta, hogy január 13-án az uccán találkozott Wild Veronikával, akitől a házbért követelte. Ez azt mondotta, hogy nem tud fizetni, de biztositékképen felajánlja a trafikban lévő pathefont. Ő Wild Veronika felhatalmazása alapján vitte el a pathefont, az azonban nem felel meg a valóságnak, hogy a bélyegkönyvet, valamint nyolcezer leit elvitt volna.

Wild Veronika ezzel szemben továbbra is kitartott amellett, hogy ő nem hatalmazta fel Iosif Traiannét a pathefon elvitelére, annál is inkább, mert mindössze négyszáz lei házbérrel tartozott neki. A házbért ugyanis a pénzügyigazgatóság a háziasszony adója fejében lefoglalta és Wild Veronika ezen a cimen 1200 leit fizetett be a pénzügyigazgatósághoz.

Dupák Gizella vallomásában elmondotta, hogy Iosif Vasile bántalmazta őt és kidobta az üzletből, miközbed Iosif Traianné elvitte a pathefont és a bélyegkönyvet, amelyben nyolcezer lei volt. A törvényszék kihallgatta Simond Rudolfnét is, aki az eseményeket látta és aki bélyegvásárlás céljaira a nyolcezer leit kölcsön adta Wild Veronikának. Zeiss Sándor kihallgatása után a törvényszék a védelem több tanuiának kihallgatását rendelte el és a tárgyalást junius 13-ra halasztotta.

Markovits Rodion

és Révész Gyula

május 25-én, szombaton este tartják

irodalmi estjüket az Iparos Otthon-ban.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Nálunk is csődöt mondott a kliringrendszer

„Ismét megváltozik az export-import-rendszer," ezt irják a bucuresti-i napilapok. — Allitólag az uj magyar rezsim mellett foglalt állást a Banca Nationala. — „Valótlanság," — válaszolja a miniszterelnökség sajtóirodája.

Néhány bucuresti-i napilap legutóbbi számában azzal lepte meg a fővárosi pénzügyi és üzleti köröket, hogy a rövid idővel ezelőtt életbeléptetett uj külkereskedelmi rendszert nemsokára megváltoztatják és teljesen uj, végleges rendszert fognak bevezetni. *Ezen nem is lehetett csodálkozni* — irják az emlitett lapok — *mert más államokban is csaknem havonkint változtetják az import-export szabályzatot; az országok elzárkózása következtében ugyanis sehogyse akar stabilizálódni a világkereskedelem.* Ezért nálunk sem lehet felelőssé tenni a jelenlegi kormányt, mert hiszen *más államok példáját követte akkor is, amikor például rátért a kliring-rendszerre és ez ugy nálunk, mint másutt is, csődöt mondott.* A kliringnek tulajdonitható az, hogy a legutóbbi esztendőben *67 százalékkal esett a világkereskedelem forgalma* az 1929. évi eredménnyel szemben. A kereskedelmi forgalom *érték szempontjából azonban csak 25 százalékkal csökkent.*

A visszafejlődés legfőbb oka — mint fentebb emlitettük — a kliringfizetési rendszer, amelyben az összes államok csalódtak, csupán Anglia nem, mert az angol nemzeti bank nem vezette be a külföldi fizetési forgalomban a kliring-szerződést.

— *Mi is hát az a kliring, amely annyi bajt idézett elő a világkereskedelemben?* — vetik fel a kérdést a tájékozatlan olvasók. Erre ez a felvilágositás: Az egymással áruszállitási összeköttetésben álló országok az árucikkek árát — devizák hiányában — nem azonnal egyenlitik ki, hanem *kölcsönösen kliringfizetési számlára vezetik* és a megállapodás szerint a kliring összegeinek a különbözetét: *a kliring csucsösszegét minden félév végén kifizeti az az állam, amelynek terhére mutatkozott a félévi egyenleg.* Ez papiron és elméletben nagyon szép, de *a valóságban nem vált be, mert az adós államok egyrészének nemzeti bankja nem utalta át a másik állam nemzeti bankjának a kliring-csucs gyanánt jelentkező tartozási összeget.* Ezt először csak a pénzügyileg leggyöngébb országok jegybankjai tették meg, de természetesen a többi nemzeti bankok is követték ezt az eljárást és végül a legtöbb állam adósa maradt a másiknak. Ez aztán nemzetközi káoszt eredményezett.

A Genfben tárgyaló nemzetközi pénzügyi bizottság tudvalevőleg már napokkal ezelőtt halálraitélte a kliringet és ezért a bucuresti-i legmagasabb pénzügyi körök is a kliring ellen foglaltak állást. Lehetetlenség tovább türni, hogy áruexportunk teljesen megbénuljon, mert export nélkül nincs deviza és képtelenek volnánk évenkint ötmilliárd leinek megfelelő devizát átutalni, amennyi minden esztendőben szükséges állami és külföldi árutartozásaink részleteinek kiegyenlitésére.

— *Feltétlenül uj külkereskedelmi rendszernek kell jönni — hangoztatja a bucuresti-i sajtó.* Még bizonytalan, hogy milyen alapon épül fel az uj rezsim. Valósziniileg változó exportprémium-rendszer következik, mert a valutáris jutalmi rendszer nem vezetett eredményre. „A Banca Nationala ezidőszerint a magyar rendszert találja legjobbnak és valósziniileg ezt fogadja el az uj export-import-rendszer alapjául" — igy irnak. Igaz ugyan, hogy nálunk nehéz volna követni a Magyar Nemzeti Bank irányát, mert ezután is a Banca Nationala akarja kezelni az összes devizákat. Ez állami szempontból fontos, azonkivül pedig megakadályozza a tőke külföldre való menekülését — hangoztatja a jegybank. *Ha a magánbankokkal osztaná meg a Banca Nationala a devizakezelést, akkor az ellenőrzés hiánya miatt óriási devizaösszegek kerülnének külföldre.* Példaképpen felemliti a Banca Nationala igazgatósága, hogy *külföldi áruhitelezőink* még 50 százalékos tőkeengedményt is adnak, *csakhogy végre pénzt lássanak az évekkel ezelőtt hitelben adott árukért.* A belföldi magánbankok az ötven százalékos egyezségi ajánlatot elfogadnák és a rendelkezésükre álló devizákból kifizetnék a külföldi hitelezőket. *Igy aztán ujból mellékutakon vándorolna ki az országból ez a kevés deviza is.* Állitólag a kormány és *Bratianu* Dinu, a liberális-párt elnöke szintén csökkenteni akarja a jegybanknak a devizakezelés terén eddig élvezett kizárólagossági jogát és döntő befolyását. A liberális-párt vezetői — irják a fővárosi ellenzéki lapok — azt kivánják, hogy a külföldi devizákból a Banca Nationala csak az őt megillető kvótát kapja meg, *a többi pedig a szabad kereskedelem tárgya legyen.*

Az autók élete

Ilja Ehrenburg nagy sikert aratott regénye: „Az autók élete", amelynek hősei nem emberek, hanem a sima országutakon, a világvárosok forgatagában száguldó autó-gépek, egy uj fejezettel szaporodott. Az autók életében — amint arról egy newyorki jelentés beszámol — beállott a prosperity. Az elmult esztendőben az összes amerikai iparágakban határozott visszaesés volt érezhető és ezzel szemben az autók életének kimutatása virágzó fejlődést mutat.

A most közzétett statisztika adatai szerint 1935. áprilisában az Egyesült Államokban 490 ezer autót gyártottak, mig 1934. áprilisában csak 355 ezret, 1933. áprilisában 180 ezret, és 1932. hasonló időszakában 148 ezret. Ez annál meglepőbb, mert a többi iparágakban az idei termelés nem érte el a mult év hasonló időszakának produkcióját. Az 1935. év első négy hónapjában az amerikai autóipar 1 millió 553 ezer személy- és teherautót állitott elő. 1929. rekorderedményéig visszamenőleg az autótermelés kimutatása ugyancsak az év első négy hónapjára a következő: 1934-ben 1 millió 79 ezer darab, 1933-ban 534 ezer darab, 1932-ben 504 ezer darab, 1931-ben 1 millió 3 ezer darab, 1930-ban 1 millió 439 ezer darab és 1929-ben 2 millió 67 ezer darab.

Amerika két legnagyobb autóvállalata, a Ford és a General Motors áprilisban egyenként 170 ezer autót állitottak elő. A Brigs Manufacturing Co., amely a Ford-kocsik karosszériáit gyártja az 1935. év első negyedét 3.2 millió dollár tiszta nyereséggel zárta az elmult év hasonló időszakának 1.6 millió dolláros nyereségével és az 1933-as év első negyedének 1.9 millió dolláros veszteségével szemben.

Az autók élete tehát határozott javulást mutat az 1935-ös évben. Ha a gyárak, amelyek a világpiacra dolgoznak, emelik termelésüket, ezt nyilván azért teszik, mert a gazdasági javulás tüneteit látják és ez a gazdasági javulás piacokat biztosit számukra.

A termelés fokozása, a gyárak reményteli beállitottsága, a nyereség emelkedése optimizmust inspirál. Ez az optimizmus azonban csak akkor lehetne teljes, ha nemcsak az autók csodálatra késztető kimutatása, de a többi iparágak statisztikája is a felfelé ivelő életerőnek ismerveit viselné magán. Ebben az esetben ugyanis nem lenne tulzó optimista az, aki az autók életének fellendüléséből a prosperity visszatérését sejtené — az emberek életében is.

Hatalmas tőkét fektetnének az angolok aranybányászatunkba, ha a jegybank a világpiaci szinvonalra emelné az arany árát

Sok visszaélés történik az alacsony hivatalos aranyár miatt — Az angolok szerint az itteni ércnek átlag 200 százalékkal nagyobb az aranytartalma, mint a délafrikai és délamerikai bányák ércének

Néhány nappal ezelőtt mi is megemlékeztünk arról, hogy az angol tőkecsoportok két milliárd leinek megfelelő fontsterlinget folyósitanának a mi aranybányáinkba az aranytermelés fokozása céljából, mert az arany ára az utóbbi két év alatt igen nagy mértékben emelkedett a világ minden részében.

Azelőtt inkább a dollárt és a fontsterlinget vásárolták a nagytőkések, mert azt még az aranynál is értékesebbnek tartották, de amióta az amerikai és az angol valuta elveszitette stabil árfolyamát, visszatért az érdeklődés az arany felé.

Jellemző, hogy Párisban az arany ára kilogramonkint 16.900 francia frank, Angliában pedig egy uncia arany 41 silling és 8 penny. Ezzel szemben nálunk a jegybank még évekkel ezelőtt kilogramonkint 111 ezer leiben maximálta az aranyat, tehát *a belföldi és külföldi aranyár között igen nagy az eltérés.* Jórészt ez az oka annak, hogy a mi aranybánya-vállalataink nem forszirozzák az aranytermelést és a külföldiek is mostanig azért nem fektettek be nagy tőkéket aranybányáinkba, mert ráfizetnének erre az investicióra.

Mint Bucurestiből jelentik, a „Select Jon Trust" cimü angol tőkecsoport legutóbb reális alapon *ajánlatot tett a Tatarescu-kormánynak arra, hogy több milliárd leit fektet be a mi aranytermelésünkbe, ha a Banca Nationala felemeli az arany belföldi hivatalos árát.*

A jelenlegi ár mellett igen sok visszaélés történik, mert a bányászokkal és a kisebb bányaüzemek tulajdonosaival összeköttetésben álló külföldi aranykereskedők kicsempészik ezt a nemet fémet és odakint magas áron értékesitik.

Már pedig igen jelentékenyen lehetne növelni a mi aranybányászatunkat, mert nálunk ezer kilogram aranyércben 9—16 gram tiszta arany van, holott a délafrikai, a perui, a kolumbiai (Délamerika) aranybányák ércei csak 4—6 gram tiszta aranyat tartalmaznak ezer kilogramonkint. A kormány már tanulmányozza az angolok ajánlatát.

C. F. R. Inspecţia 5. de Intreţinere
Arad, ad. No. 18.593—1935.

Publicatiune

Se aduce la cunostinţă generală, că la Inspecţia 5. de intreţinere C. F. R. Arad (Piată Stefan cel Mare, Etaj II., camera 19.) se va ţinea o licitaţie publică.

la 14. (Vineri) Iunie 1935. orele 11.

pentru executare lucrărilor demontării liniei inguste neexploatate Şimonesti—Bădăsig şi Treş-tiş—Adea in 2. alternative şi anume:

1) demontarea, strângerea, transportarea şi depozitarea in staţiunile Crişul-Alb, Zerind, sau la cantonul No. 15, intre st. Zerind şi Tamasda a tuturor materialelor **metalice** de cale recăştigate;

2) idem numai că materialele **nemet**[illegible] recăştigate din porţiunile demontate (traverze, stâlpi, balast sau pietris, etc.) vor deveni proprietatea exclusivă a ofertantului.

Lucrările se impart in 3 loturi şi ofertanţii pot da oferte parţiale sau la toate loturile.

Ofertele scrise pe formularul emis se vor timbra legal şi inainta in plic inchis şi sigilat, insoţite in acelaş plic de recepisa emisă de Administraţia Financiară despre depunerea garanţiei de 5 % socotită după suma ofertei date pentru alternativa 1.

Impreună cu ofertele inăintate in acelaşi plic se va inainta şi un exemplar iscălit pentru acceptare, al condiţiunilor speciale.

Formularele de ofertă şi deslusirile eventual necesare pot fi procurate la Biroul tehnic al numitei Inspecţiune in orele oficioase (Etajul II., camera 12.)

Arad, la 22. Maiu 1935.

Inspecţia 5. de Intreţinere a C. F. R. Arad.

„OLLA" GUM...?

Félrevezetik Ön t akkor, ha „OLLA" helyett silány utánzatokat ajánlanak. Ne tegye kockára egészségét. Kérje Ön is kimondottan a évtizedek óta elismert és legjobb- nak bevált „OLLA"t eredeti csomagolásban.

1164

Nagy üzlettelenség a nemzetközi fapiacon

Tárgyalások kezdődnek a fakereskedelem nehézségeinek kiküszöbölésére — Egész Európában lecsökkent az építőfa exportja

Ugy az aradi, mint más belföldi fakereskedelmi centrumokban élénken foglalkoznak most a fapiac forgalmának váratlan hanyatlásával. Ezt jórészt a sulyos korlátozó intézkedéseknek tulajdonitják és ezért az elzárkozásban élő európai országok fakereskedői *uj tárgyalásokat kezdtek a termelőkkel az adás-vételi lehetőségek megkönnyitése érdekében. Az európai fapiacok gyöngülése általánossá vált.* Ez legélénkebben Olaszországban nyilvánul meg, ahol az utóbbi hetekben sokat vásároltak, *de most nincs érdeklődés a fa iránt.* Belgium, Franciaország és Hollandia *keveset vesz és még hozzá igen alacsony árakat akar adni. Németországban most is élénk a kereslet, de oda nem szivesen szállitanak, mert a németbirodalmi bank megtiltotta a deviza kiutalást a favásárlásokra is.*

Ausztriában az export szintén erősen lecsökkent; az osztrák fát már nem igen keresik Magyarországon, *Olaszországban és Svájcban pedig egyáltalán nem vásárolnak ausztriai faárukat.* De Ausztriában a belföldi faüzlet most is élénk és az árak szilárdak. Németországban szintén fellendült *a belföldi fafogyasztás* és a fűrészvállalatok is sokat termelnek, de már fogytán van a készletük és a külföldről nem kapnak árut, mert az exportőrök csak készpénzért, jó devizáért hajlandók eladni. *Olaszországban* még mindig tart az épitkezés és ezért nagy vételre lesznek kilátások. *A csehszlovák faválalatok erősen visszafejlődtek, mert legfőbb piacuk: Németország,* a nagy devizahiány miatt, nem bir vásárolni. Ennek dacára Csehországban a fa ára nem csökkent.

Most már Jugoszláviában is lanyhult a fakereskedelem, mert Olaszország igen kevés fenyőfát vásárol és azt is csak ugy, ha kisebb méretü faanyagot kaphat. Emiatt a fát Jugoszláviában kellene szakszerűen feldolgozni, de ott nincsenek teljesen modern fafeldolgozó üzemek. *Svájcban* szintén gyönge a favásárlási kedv, habár az épitési szezon előrehaladt. Leginkább vágott *diófában* kötnek üzleteket. *Franciaországban* igen sok jóminőségü fa van és ezért nem importál. *Belgiumban a piac irányzata jó,* de az importőrök az uj üzleti szezonra várnak. *Nálunk lecsökkent a fa exportja, mert a magyar és német piacon most nem keresik. Egyetlen piacunk Görögország, amely szivesen vásárolna nagy mennyiségekben, de a görög drahma olyan rossz, hogy alig akarják nálunk is fizetési eszközül elfogadni,* jó valutával pedig a görögök nem birnak fizetni.

= *ÖSSZEOMLOTT A SVÁJCI FRANK ELLENI KONTREMIN TÁMADÁS. Mint ismeretes, az utóbbi napokban a kontreminőrök alattomos támadást intéztek a svájci frank ellen, amelynek szilárd árfolyamát meg akarták ingatni. Mayer a svájci szövetséges kormány pénzügyminisztere — mint Bernből jelentik — ma ugy nyilatkozott a sajtó számára, hogy a frank elleni támadás kudarcot vallott és a svájci valutát a kontreminőröknek nem sikerült gyöngiteni. Szintén nagy veszteséggel ért véget a svájci értékpapirok ellen meginditott spekulációs üzérkedés is.*

= **Lelepleztett elvetemült husüzérek.** Iasiból jelentik: A fogyasztók közül igen sokan feljelentéseket adtak be az egészségügyi hatóságokhoz, amelyeknek figyelmét felhivták arra, hogy egyes iasi-i piacokon állatorvosi ellenőrzés nélkül levágott állatok husát árusitják. Pascu Stanciu alpolgármester azonnal intézkedett s a hatóságok gyorsan kinyomozták, hogy a külvárosi piacokon ellenőrzés nélkül levágott állatok husát mérik ki. Dr. Ionescu vágóhidi igazgató a rendőrséggel együtt azt is megállapitotta, hogy a kültelkeken lovakat és kutyákat is vágtak, amelyeknek husát megdarálták és ugy adták el. Az üzéreket letartóztatták.

= **A „Consum" uj száma** a hét legaktuálisabb gazdasági és gazdaságpolitikai eseményeiről számol be. Kérjen mutatványszámot a kiadóhivatalt: Cluj, Str. Iuliu Maniu 3. (Postafiók 127.).

SPORT KÖZLÖNY

Komplett csapatával jön vasárnap Aradra a Chinezul

— Pénteken állitják össze a Gloria együttesét —

A vasárnapi Chinezul—Gloria mérkőzés iránt megnyilvánuló nagy érdeklődés a timisoarai lila-fehér csapatnak a Ripensia felett aratott győzelme folytán, teljes mértékben indokolt. A Chinezul, amelyet a tavaszi szezonban részben a balszerencse üldözött, részben pedig csatárainak pillanatnyi indiszpozíciója folytán veszitette el egyes meccseit, ugy látszik ismét magára talált és meglepő pontossággal intézte el a bajnokjelölt Ripensia-t. A keddi meccs hőse a Chinezul „tartalékkapusa", Schmiedt volt, aki Bulgakoffot helyettesitette olyan kirobbanó sikerrel, hogy a mezőny legjobbjaként emlegették. A két hátvéd, Kohl és Hetzer kitünően megértik egymást: Kohl képviseli a helyezkedési érzéket, Hetzer pedig a gyorsaságot és erélyt. A halfsor messze kimagaslóan legjobb része a Chinezul csapatának és szakkörök szerint az ország legjobb klubcsapatbeli fedezetsora. Az oldalhalfok Nagy és Demetrovici, valóságos művészei a helyezkedésnek, szinte tökéletesen kezelik a labdát és hihetetlenül munkabirók. Közöttük Zelenák I. ideális középfedezet, aki ugy a védekezésben, mint a támadásban, de főként a támadásban, elsőrangut szokott nyujtani. A csatársor főmozgatói a gyors szélsők: a kistermetü, ügyes Szilárd és a pompásan lövő Gruin. Középen Glasz mintaképe a tankszerü centercsatárnak, akinek szélre irányitott labdái a legértékesebbek, de lövőkészsége sem hagy kivánnivalót maga után. Török és Bajusz, a két összekötőcsatár, modern futballt játszik: ha szükség van rá, részt vállalnak a fedezetek munkájából, de ha a csatársor előre lendül, ők is ott vannak a kapu előtt.

A Gloria pénteken tartja utolsó tréningjét a mérkőzés előtt és az edzés után állitják össze a Chinezul elleni csapatot, amely előreláthatólag kevés változást fog felmutatni az AMEFA elleni csapattal szemben. Arról lehet szó csupán, hogy Bosnyák helyett Sabau, Fodor helyett pedig Ökrös (ha rendbe jön), vagy Marianut kerül a csapatba. Nagy és heves küzdelem várható, amelynek kimenetele teljesen nyilt és előreláthatólag jó sportot fog hozni.

O **Bärnung 16.60-at dobott!** A finn Bärnungról fantasztikusnak hangzó hireket közölnek a lapok. Edzés közben állitólag 16.60-at dobott s a többi dobásai is mind felül voltak a 16 m.-en.

O **A francia utánpótlás** Nürnbergben 5:3 (2:1) arányban győzött az I. FC Nürnberg és a Turn Verein „46" vegyese ellen. Stuttgartban a franciák 3:1-re győztek Württemberg ellen.

O **Bodola Oradeán marad.** Majdnem az összes lapok átvették a fővárosi Gazeta Sporturilor kacsáját, abely szerint Bodola, a CAO kiváló csatára, a Juventushoz szegődik. A helyzet jelenleg az, hogy Bodola ujabb két évre, tehát 1937. junius 30-ig meghosszabbitotta szerződését a zöld-fehérekkel.

O **Drezdában** vasárnap csehszlovák—német válogatott labdarugómérkőzés lesz. Biró a belga Langenus.

O **Elmarad a román—magyar tennisztalálkozó.** A Román Szövetség, mivel Magyarország csak második garnituráját tudta volna kiállitani Románia tennisz-együttese ellen, lemondta a találkozót.

O **Az USA sportklub** szombaton este 9 órai kezdettel a Sipos-féle vendéglő helyiségében tartja társasvacsoráját. 3172

O **Elmarad a magyar—olasz kardvivómérkőzés.** Budapestről jelentik: Az olasz vivószövetség értesitette a MVSz-t, hogy a jövő hétre tervezett vivómérkőzésekre Marzi reumája, Gaudini és Pinton elfoglaltsága miatt nem mehet.

O **Norvéglába hivják a magyar amatőrválogatottat.** Az MLSz.-hez a norvég szövetségtől meghivás érkezett, amelyben május 31-re Oslóba hivják a magyar amatőrválogatottat. Az elnökség még nem döntött, de valószinüleg elfogadja az ajánlatot.

= *A KORMÁNY NEM ENGEDI LERONTANI A LEU HIVATALOS ÁRFOLYAMÁT. A liberális párt hivatalos lapja, a Viitorul tegnapi vezércikkében megállapitja, hogy sem a párt, sem a kormány nem engedi meg a leu stabil árfolyamának gyöngitését.*

= **Jelentékenyen leromlott Németország külkereskedelmi mérlege.** A jelenleg Bucurestiben tartózkodó német gazdasági bizottsághoz Berlinből érkezett hivatalos adatok szerint a németországi külkereskedelmi mérleg ez év első három hónapjában még kedvezőtlenebb eredményt mutat fel, mint az előző évben. Az idei első évnegyed külkereskedelmi deficitje ugyanis háromszor nagyobb, mint a mult év hasonló időszakában volt. Ez évben 14,9 millió márka a deficit és ennek legfőbb oka az áruexport csökkenése. Az import is 31 millió márkával esett.

Legkényelmesebben és legolcsóbban a S. M. R. (Serviciul Maritim Român) gőzöseivel utazhat:

Palesztinába és Egyptomba.

Olcsó társasutazási árak.
Pontos és megbizható ellátás.

Információkért forduljon a S. M. R. képviseletéhez:

Künstler A.
Utazási irodához 461
Arad, Bulev. Regina Maria 24.

= *BEFEJEZÉSHEZ KÖZELEDIK AZ ARADI ADÓKIVETÉS. Mint emlékezetes, április közepén kezdődött Aradon a patenta fixába beosztott foglalkozásuak adóosztályozása. Kezdetben tiz nap alatt akarták elvégezni a hétezer adófizető osztályozását, de a pénzügyminiszterium belátta, hogy lehetetlenség ezt az óriási munkát tiz nap alatt befejezni és ezért meghosszabbitotta a terminust. A kivetési pénzügyigazgatóságon ugy informálták munkatársunkat, hogy a hétezer patenta fixás adózó osztályozása holnap befejeződik. A mult évi adóalapokat csak azoknál emelték fel, akikről megállapitották, hogy állandóan tévedésben tartották a pénzügyi hatóságot és a ténylegesnél sokkal kevesebb jövedelmet vallottak be. A speciális adóbizottság, amely az évi 180 ezer leinél nagyobb jövedelmü cégek és szabadfoglalkozásuak adóját állapitja meg, néhány nap mulva szintén befejezi munkáját és junius 3-án megkezdődnek az adófellebbezési tárgyalások. A részvénytársaságok adókivetése május végén szintén befejeződik.*

= **Cukorrépatermelő gazdák gyülése** Ma délelőtt 10 órakor tartotta az Arad—Banati Cukorrépatermelők Szövetsége a Mezőgazdák részvényársaság irodahelyiségében igazgatósági ülését dr. Marsiu Iustin mezőgazdasági kamarai elnök elnöklésével. Alföldy Pál igazgató beszámolt a cukorrépavetéseket ért jelentős fagy- és jégkárokról. Az aradi gyár körzetében 2000 katasztrális hold ujravetése, a freidorfi gyár körzetében 1000 hold ujravetése és 700 hold kifoltozása vált szükségessé. A nedves időjárás kedvező a kései vetések kelésére. A folyó évi termelésü répa árát a vegyes bizottság a mult évihez hasonlóan 5700 leiben állapitotta meg vaggononkint, mig a mult évben leszállitott répa 5700 leien felüli ugynevezett felárára vonatkozólag a kormány még nem döntött. A kereskedelemügyi kormány kezdeményezésére most alakult meg Bucurestiben a cukorrépatermelő szövetségek központja, amelyhez az arad—banati cukorrépatermelők szervezete is örömmel csatlakozott.

Rádió müsor

— Romániai időszámitás. —

PÉNTEK, MÁJUS 24.

Bucuresti. 1.03: Gramofon. 2.40: Gramofon. 6: Rádiózenekar. Schinelli: Induló. Strauss: Keringő. Blankenburg: Induló. Siede: Intermezzo. Norden: Indiai induló. Ohlsen: Orosz induló. Benatzki: Bécsi keringő. Fucik: Firenzei induló. 7.05: Mozart: Kvintett, Es-dur zongorára és fuvóshangszerekre 8.20: Szimfonikus keringők gramofonon. 9.15: Szimfonikus hangverseny. 11.15: Könnyü lemezek. — **Budapest I.** 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. 11.20: Időszerü apróságok. (Felolvasás). 11.45: Ifjusági közlemények. (Felolvasás). 1: Déli harangszó. 1.05: Beer Olga énekel. Dömötör Tibor hegedül zongorakisérettel. 2.30: A 2. honvédgyalogezred zenekara. 5.10: A rádió diákfélóráia. 6: A kézmüvesmesterségek őstörténete. 6.35: Váczi Gyula klarinétozik. 7: Sportközlemények. 7.15: Bachmann József szalonzenekarának müsora. 7.55: Ápák napja. Zágon István csevegése. 8.25: Az Operaház előadásának közvetitése. Don Juan. Dalmü 2 felvonásban. Zenéjét szerezte Mozart. 11.50: Lakatos Tóni és Lakatos Misi cigányzenekara muzsikál. 12.30: Hanglemezek. — **Bécs.** 1: Szórakoztató zene. 2.10: Szórakoztató zene. 3: Luise Helletsgruber-lemezek. 4: Hirek. 4.20: Asszonyoknak. 4.40: Beethoven: Gordonkaszonáta G-moll. 6.15: Lola Kratochvil szoprán és Román Wisata hegedü hangversenye. 7.10: Ferenc József és kora, felolvasás. 7.55: Átvitel a Staatsoperből. 11.10: Szórakoztató zene. Utána: Könnyü zene. — **Belgrád.** 12: Rádiózenekar. 1: Rádiózenekar. 2.15: Dalok. 5: Csevegés. 5.20: Könnyü zene. 6.10: Gyermektorna. 7: Hangverseny az egyetemről. 9: Zágráb. 11.20: Gramofon. — **Breslau.** 6: Reggeli hangverseny. 6.40: Torna. 7: Reggeli hangverseny. 10: Könnyü zene 6: Kamarazene. 8: Táncmelódiák a régi jó időkből. 10: Népszinmü. 11.30: Sváb népzene Stuttgartból. — **Kassa.** 12: Gramofon. 1.20: Gramofon. 2.50: Gramofon. 6.50: Magyar közvetités. 7.20: Gramofon. 8.30: Könnyü fuvószene. 9.15: Rádiózenekar. — **Leipzig.** 8. Reggeli hangverseny. 11.15: Iskolai rádió. 1: Szórakoztató zene. 4.20: Éneklő madarak, mint zeneszerzők. 8.10: Tarka zene. 11.30: Szórakoztató zene. — **Róma.** 1.30: Gramofon. 2.05: Szórakoztató zene. 6.05: Kamarazene. 9.55: Szinmü. 11.30: Szórakoztató és tánczene.

SZOMBAT, MÁJUS 25.

Bucuresti. 1.03: Rádiózenekar. 1.50: Rádiózenekar. 2.40: Rádiózenekar. 6: Katonazene. 7.15: Katonazene. 8.20: Uj lemezek. 9: Jazz. 10.15: Jazz. 11.25: Éttermi zene. — **Budapest I.** 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. 11: Hirek. 11.20: Hosszabb lett az emberi élet. Irta és felolvassa Fazekas István. 1: Déli harangszó. 1.05: A VII. Szegedi Ipari Vásár megnyitása. 1.45: Hirek. 5.10: A Rádióélet meseórája. 6: Pataky Vilmos jazz-zenekarának müsora. 6.30: A „Száz könyv" sorozatban Babits Mihály beszél Vörösmarty „Csongor és Tünde"-jéről. 6.50: Utry Anna magyar nótákat énekel. 8.35: Revere Gyula—Hannover György—Paul Tibor hárfahegedü-klarinéthármasa. 9.25: Vigjátékelőadás a studióban. „Gyuri urfi". Énekes vigjáték 3 felvonásban. Irta Boross László. 11.40: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. — **Bécs.** 12.30: Asszonyoknak. 1: Gramofon. 2.10: Gramofon. 3: Helge Roswaenger-lemezek. 3.45: Francia lecke. 4.05: Mandolinzenekar. 4.35: Énekesek—Színészek futballmérkőzés II. félideje. 7: Különböző nemzetek katonazenéje. 9.10: Kis Dorrit, Schönthau vigjátéka Dickens nyomán. 11.15: Hangosfilmmelódiák zenekaron. 1—2: Gramofon. — **Belgrád.** 12: Gramofon. 1: Rádiózenekar. 2.15: Könnyü zene. 5.20: Gramofon. 5.50: Rádiózenekar. 7.30: Dalok. 8: Gramofon. 11.15: Tánclemezek. 11.30: Éttermi zene. — **Breslau.** 6: Reggeli hangverseny. 6.40: Torna. 7: Szórakoztató zene. 11.45: Gyermekeknek. 1: Tarka zene. 4.20: Anyáknak. 12: Tánczene. — **Lipcse.** 9: Torna. 10: Iskolai rádió. 1: Stuttgart. 3.30: Gyermekeknek. 5: Tarka zene. 7.30: Ifjusági müsor. 12—1: Tánczene. — **Milano.** 12.30: Szórakoztató zene. 2.10: Szórakoztató zene. 3: Gramofon. 6.05: Tánczene. 9.50: „Varázskeringő". O. Straus operettje. 12: Hirek. — **Pozsony.** 1.15: Gramofon. 6.10: Morva szlovák népdalok. 6.50: Magyar közvetités. 9.50: Offenbach: Operettrészletek. 11: Prága. 11.15: Magyar hirek. — **Varsó.** 7.50: Gramofon. 8.25: Gramofon. 1.05: Beethoven: Szimfonia, F-dur (Pastorale) gramofonon. 3.45: Könnyü zene. 4.45: Thomas-müvek. 5.45: Kubelik-lemezek. 7.45: Gramofon. 8.35: Debussy prelüdök zongorán. 9: Szórakoztató zene. 10.30: Szimfonikus hangverseny. 12.05: Szórakoztató és tánczene.

KÖNYVEK

Az erős dohányzás következményeinek kérdése joggal nyugtalanitja az emberiség nagy részét, hiszen a statisztikák kimutatásai szerint a 16 éven felüliek — férfiak, nők — 80 százaléka dohányos, még pedig erős dohányos! Örömmel kell üdvözölnünk tehát dr. Somogyi Béla: „Az erős dohányzás következményei" cimü most megjelent müvét, mely komoly tanácsaival és értékes felvilágositásaival a leghivatottabb, hogy e kérdést minden oldaláról a legélesebben és legkönyörtelenebbül megvilágitva, végre hitelt érdemlő tájékoztatást nyujtson az érdekelteknek. A mü szép és izléses kiállitása Novák Rudolf és Társa Tudományos Könyvkiadóvállalat (Budapest, VIII., Baross-u. 21.) áldozatkészségét dicséri.

A levegő szabályozása. Mérnökök, épitészek, vállalkozók és mindenki számára. Török Elemér okl. gépészmérnök, számos szakmunka szerzője, egy kitünő uj szakmüvet irt, amelynek tartalmából kiemeljük: Fütés. Nedvesités. Szárités. Szellőztetés. A levegő tisztitása. Légmosók. Légszürők. Hütés, stb. Kapható füzve 264, vászonkötésben 330 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál: Cluj. Kérje az Atheneum szakkönyveinek teljes jegyzékét.

Népesedéspolitika. Laky Dezső egyetemi tanár könyve a Magyar Szemle Kincsestára sorozatában jelent meg. Tartalmából kiemeljük: A népszaporodás képe. A népszaporodás tényezői. A demográfia módszerei. A népmozgalom fejlődése. A tegnap politikája. A kitünő könyv füzve 27, egészvászonkötésben 40 lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál: Cluj. Kérje a Magyar Szemle Kincsestára teljes jegyzékét.

A szerkesztésért:
Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

A hölgyközönség figyelmébe!

A n. é. hölgyközönség szives tudomására hozom, hogy a Pirosky-cégtől barátságos uton kiléptem és a **Cafe Banatului 1. szám alatt** 3167

női fodrász-szalont nyitottam.

Szives pártfogást kér: **PESTI SÁNDOR.**

Köszönetnyilvánitás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen jó gyermekünknek,

Hermsdorf Károlyné

temetésén résztvettek, ravatalára koszorut és virágot helyeztek, ezuton mond hálás köszönetet a gyászoló

3171 **Czelecz-család.**

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés ára 10 szóig csupán 20 lei. Minden további :-: szó 2 lei. :-:

Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este 9 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LEVELEZÉS.

EGYEDÜL álló, független uriasszony, korosabb független uriember ismeretségét óhajtja. Teljes cimü levelet „Sétapartner" a fiókkiadóba kérem. 3164

ALKALMAZÁS.

Önálló irodai gyakorlattal, román, magyar, német nyelvtudással biró hölgyek ajánlatát „Megbizás" jeligére az Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbit.

LAKÁS.

3 szobás, modern, ujonnan festett lakás azonnalra kiadó. Bulev. Carol 70.

BUTOROZOTT szoba kapualji bejárattal, fürdőszoba használattal kiadó. Rézágy eladó. Str. Eminescu 26. 3163

Különbejáratu butorozott szoba fürdőszobával kiadó. Cim a kiadóban. 3162

Keresek

központban szép különbejáratu butorozott szobát. Ajánlatokat „Elegáns" jeligére a kiadóhivatalba kérek. 3154

ELLÁTÁS.

Uricsaládnál teljes ellátást keresek első gimnazista fiam részére. Kimeritő ajánlatokat „Doktorné" jeligére a kiadóba kérek. 3161

ÜZLETEK.

Chisineu-Cris piacterén a Főuton ujonnan épült üzletházban **modern üzlethelyiségek** junius hó 15-ére kiadók. Felvilágositásokkal szolgál Transilvania-cég Chişineu-Criş 3044

KÜLÖNFÉLÉK.

KIADÓ istálló és garázs Str. Marasesti elején. Érdeklődő adja le cimét a kiadóhivatalba. 3165

INGATLAN.

Szőlőt vennék készpénzért Ghioroc—Radna vonalon 1—6 holdig lakásnak alkalmas kolnával. Ajánlatok pontos árral a kiadóhivatalba. 3169

VÉTEL ÉS ELADÁS.

EGÉSZEN UJ modern dió-háló olcsón eladó. Cim a kiadóban. 3160

HOMOK, gömbfa, mosógép eladó. Calea Saguna 153. 3159

VILLANYMOTORT 2 fázisut, 200 voltost, esetleg szivattyuval, megvételre keresek. Iosif Muscan Str. Rahovei 86—90 3166

TAVASZI KIARUSITAS a Comissioba: Ebédlők modern complett 4800-tól, Singer varrógépek 1300-tól, hálószoba 2500-tól, Zongora 12.500, uri szoba 6000 lei, 2 angol klubfotel 1500 lei, salon garniturák 3000 leitől, konyhakredencek 700, ezüst tárgyak 3.50 grja, perzsa szőnyegek, csillárok 500 leitől, 3 ajtós tükrös szekrény, gyermek ágyak, disztárgyak, festmények. **Zálogtárgyakra a legmagasabb összegeket csak az általunk képviselt timisoarai zálogház folyósitja. Meghosszabbitásokat legolcsóbban vállalunk „COMISIO" biz. üzlet Bul. Reg. Maria 13. Dácia mellett.** 4639

SIESSEN eladó dolgait hozni a Comissioba, ármegjelölésével, kiteszük reklám kirakatunkba. Bul. Reg. Maria No. 13. TEKINTSE meg okvetlen mindenki kirakatunkat!

Hirdessen az 50 éve fennálló „Aradi Közlöny"-ben

TISZTA MOSOTT RONGYOT gépi tisztitására kisebb tételben keresünk megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 100

Pléh- és fahordók eladók. Cim az Aradi Közlöny kiadójában.

BRISTOL... BRISTOL... BRISTOL

Szálloda Budapest Dunapart,

árban és szolgáltatásban vezet!

Szoba teljes ellátással személyenként 292

napi 12.— pengőért